

PARADOX NAŠICH ČIAS

Dnes máme väčšie domy a menšie rodiny.
Viac vymožeností, ale menej času.
Viac titulov, ale menej zdravého rozumu.
Viac vedomostí, ale menej súdnosti.
Viac odborníkov, ale aj viac problémov.
Viac zdravotníctva, ale menej starostlivosti.
Utrácame príliš bezstarostne.
Smejeme sa primálo.
Jazdíme prirýchlo.
Pohneváme sa priskoro.
Udobrujeme sa neskoro.
Čítame primálo.
Televíziu sledujeme priveľa.
A modlíme sa príliš zriedka.
Znásobili sme majetky, ale zredukovali hodnotu.
Rozprávame priveľa, ale milujeme primálo.
Učíme sa, ako zarábať na živobytie, ale nie ako žiť.
Pridali sme roky životu, ale nie život rokom.
Máme väčšie budovy, ale menšie charaktery.
Širšie diaľnice, ale užšie obzory.
Míňame viac, ale máme menej.
Kupujeme viac, no tešíme sa z toho menej.
Cestujeme na Mesiac a späť, ale máme problém navštíviť susedov.
Dobýjame vonkajší vesmír, ale nie vnútorný.
Rozbili sme atóm, ale nie predsudky.
Píšeme viac, učíme sa menej.
Plánujeme viac, dokončujeme menej.
Naučili sme sa ponáhľať, ale nie čakať.
Máme vyššie platy, ale nižšiu morálku.
Vytvorili sme viac počítačov pre viac informácií a kópií, ale menej komunikujeme.
Máme vyššiu kvantitu, ale nižšiu kvalitu.
Toto je čas rýchleho stravovania, ale pomalého trávenia.
Viac voľného času a menej zábrany /zábavy /.
Viac druhov jedál, ale menej výživy.
Dva platyale viac rozvodov.
Krajšie domy.....ale neúplné rodiny.

Neznámy autor

BEZPEČNÉ PRÁZDNINY

Sú tu prázdniny a deti sa vyroja na ulicu. Zaplnia ihriská, ulice aj cesty. A my dospelí sa musíme postarať o to, aby sa vrátili domov bezpečne, ale rovnako aj v septembri medzi svojich spolužiakov.

V domácnostiach bývajú najčastejšími úrazmi detí pády- už aj u dojčiat. Deťom hrozia popáleniny a obareniny, neskôr rezné rany, dusenie a otravy. V letných mesiacoch narastá

počet detí, ktoré sa utopia. Tretina úrazov sa stane na ceste a takmer tretina pri športovaní. Naša krajina je totiž v detskej úrazovosti druhá najhoršia v EÚ.

Úrazy na cestách bývajú tie najväznejšie, vlani pri nehodách zomrelo 25 detí. Najčastejšie dieťa podbehne pod auto alebo auto zrazí mladého cyklistu, alebo sa dieťa zraní pri ceste autom s rodičmi.

Cítia sa deti bezpečne ?

- 57 % detí sa cítia najviac zraniteľnými pri bicyklovaní alebo kolobežkovaní
- vyše 59 % detí si myslí, že dospelí najviac ohrozujú ich bezpečnosť preto, že nedodržia rýchlosť na cestách
- 58 % rodičov nepovažuje cestu do školy, škôlky pre svoje dieťa dostatočne za bezpečnú
- 40 % rodičov si myslí, že ani detské ihriská a športoviská v ich lokalite nie sú pre deti bezpečné

Najlepším poučením o bezpečnosti na cestách pre dieťa je príklad dospelých a predovšetkým rodičov :

- pri prechádzaní cez cestu – zebra
- pri prechádzaní cez križovatku – na zelenú
- pripútanie sa v aute, využívanie detských sedačiek
- pri bicyklovaní patrí do výbavy dieťaťa prilba či chrániče na ruky a kolená, tiež ďalšie príslušenstvo bicykla
- vždy potrebné vysvetlenie, usmernenie, upozornenie pri pobyte dieťaťa mimo domu.

M . Gazdičová

Rokovanie mestského zastupiteľstva

V zmysle zákona o obecnom zriadení sa v Giraltovcích uskutočnilo dňa 1. júla 2008 10. zasadnutie Mestského zastupiteľstva. Po otvorení a procedurálnych otázkach primátorom mesta previedol Ing. Čabala prednosta mestského úradu kontrolu uznesení. Program zasadnutia mal 15 bodov. Na zasadnutí sa zúčastnilo aj napriek dovolenkám 10 poslancov. Po schválení zásad hospodárenia a nakladania s majetkom Mesta Giraltovece boli 8 poslanci za a jeden sa zdržal. Piatym bodom zasadnutia bolo čerpanie rozpočtu mesta Giraltovece k 31.5. 2008, ktoré prezentovala vedúca finančného oddelenia Ing. Iveta Kurčová, zároveň prezentovala zmenu rozpočtu a rozpočtových opatrení č. 2 v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a navrhla povolené prekročenie výdavkov pri dosiahnutí vyšších príjmov. Napr. presun prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu, pričom sa nemenia celkové príjmy a celkové náklady a to z podpoložky rozpočtu kapitálové výdavky na rekonštrukciu WC pre imobilných – 8 000,- Sk, zvýšenie príjmov na podpoložke rozpočtu kapitálové v celkovej sume 1 600 tisíc- predaj budov, 680 tisíc - predaj pozemkov, školstvo - 2 144 tisíc... .

Všetci prítomní poslanci schválili tieto návrhy jednohlasne.

Správu o vykonaní pravidelnej ročnej inventarizácie nehnuteľného a hnutel'ného majetku mesta za rok 2007 predkladal vedúci Správy majetku mesta Ing. Ľubomír Filo. Táto správa bola prejednávaná aj na prechádzajúcom MsZ, ale bola daná na prepracovanie. Po doplnení bola týmto MsZ schválená, zároveň podľa návrhov inventarizačných komisií a komisie Správy majetku mesta schválila aj vyradenie hnutel'ného majetku v celkovej hodnote /obstarávacíe ceny/ vo výške 1 937 804, 64,-Sk podľa priložených zoznamov. MsZ uložilo

zároveň prednostovi MsÚ zabezpečiť riadnu inventarizáciu majetku mesta za rok 2008 a určiť pracovníkom hmotnú zodpovednosť za zverený majetok.

Ďalej Ing. Filo predkladal predaj nehnuteľnosti – parcely KN 29/2 s budovou firme Milan Koči – MIKO za cenu 1 600 tisíc Sk podľa spracovaného posudku, ktorý poslanci schválili jednohlasne. Odpredaj časti pozemkov pre firmu RENT INVEST REALITY, s.r.o. Prešov Mestské zastupiteľstvo schválilo vo výmere 30 m² a 28 m² za cenu 500,- Sk/m². Poslanci schválili odpredanie bytu v BL G pre p. Paľšovú a Jurečkovú za cenu 250 000,- Sk /všetci poslanci boli za/, dodatok č. 2/2008 k Zásadám pri určovaní nájomného za prenájom nehnuteľnosti, odpredaj časti pozemku parcela registra C katastrálneho operátu č. KN 489/6 vo výmere 3 515 m² za 680 000,- Sk v prospech Slovenskej republiky – Slovenskej správy ciest pre účely výstavby „I/73 Giraltovce, priet'ah“. Túto správu predkladal vedúci oddelenia výstavby Ing. Emil Mati.

V interpelácii poslanci žiadali mesto: Ing. Digoňová úpravu stojanov na bycikel, študentov a žiakov pri prijímaní primátorom odmeniť aj nejakou vecnou cenou. Pán poslanec Ing. L. Tomko mal dotaz ohľadom kontajnerov a neporiadku na Dukelskej ulici, v letných mesiacoch sa tam šíri smrad. Riešenie tejto problematiky bolo primátorom mesta navrhnuté napísať vyzývací list do každého bloku. K tejto problematike sa ozval aj pán poslanec Ing. Verčimák, že od blokov nebol odvázaný odpad už tri týždne, poslankyňa Ing. Digoňová upozorňoval na prechod pre chodcov pri novej bytovke. Mesto už malo jednanie so SSC a čaká na dodávateľa prác. Ing. Pachová, kontrolórka mesta zdôraznila, že každý vlastník pozemku a majiteľ nehnuteľnosti zodpovedá za poriadok priestranstva podľa VZN. Ďalej poslanec Ing. Verčimák upozorňoval mesto, že treba dbať na bezpečnosť občanov, napr. označenie páskou pri stavbách a pod. Pán poslanec PaedDr. Bačkay žiadal upraviť chodník pri OD Jednota. Hlavná kontrolórka mesta predložila poslancom MsZ plán práce na II. polrok. Všetci poslanci boli za schválenie tohto materiálu. Finančná komisia požiadala MsZ o zmenu člena p. Rastislava Mikulu /pre pracovne povinnosti mimo mesta/ a nahradiť ho p. Petrom Hlibokým. Poslanci odhlasovali tento návrh jednohlasne. Pán primátor navrhol zástupcovi primátora mesta Ing. L. Tomkovi mesačnú odmenu od 2000 – 2 500,- Sk. Na návrh poslanca MVDr. M. Deutsch, ktorí navrhoval 2 500,- Sk hlasovali 6 poslanci za a 4 sa zdržali. V bode Rôzne ešte žiadala p. poslankyňa Mgr. S. Vojčeková p. kontrolórku o predloženie správy o kontrole hospodárenia Polikliniky. Po prerokovaní bolo prijaté uznesenie predložiť návrh opatrení vyplývajúcich zo správy hlavnej kontrolórky o kontrole na Poliklinike v termíne – august 2008 a zároveň predložiť zdôvodnenie postupu pri podpise novácií s nájomníkmi Polikliniky, zodpovední Ing. Filo a Ing. Kurčová.

Po odprezentovaní a schválení Návrhu na uznesenie pán primátor poďakoval prítomným za účasť a mestské zastupiteľstvo ukončil.

Spracovala Alena Kmecová

Mestská polícia informuje

1. MsP prijala oznámenie vo veci podozrenia z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Vec bola po zdokumentovaní predložená na prejednanie na Obvodný úrad vo Svidníku na OVVS.
2. V mesiaci jún 2008 vykonaný opakovaný odchyt zabehnutých a túlavých psov na území mesta Giraltovce firmou Hunter. Vykonaný odchyt v celkovo 6 prípadoch. Následne s odchytom došlo ku spáchaniu 3 priestupkov proti verejnému poriadku v súvislosti držaním psov. V dvoch prípadoch vec vybavená po poučení dohovorom

a v jednom prípade, kde dohovor nebol dostačujúci bola vec vybavená v blokovom konaní.

3. Mestská polícia prijala oznámenie vo veci krádeže tovaru z predajne Extrem v Giraltovciach pracovníkmi predajne, kde sa skutku dopustila maloletá a mladistvá osoba. U maloletej osoby po zdokumentovaní skutku bude vec v zmysle platných predpisov odložená. Mladistvý bude za svoj skutok postihovaný podľa platných právnych predpisov (zákon o priestupkoch).
4. Mestská polícia opakovane v blokovom konaní vybavila konanie vodičov, ktorí jazdia na území mesta v jednosmerných uliciach v protismere, nakoľko dohovárание už nie je na mieste.

Juraj Šima
MsP

VIETE ŽE ...

- Začnem opäť pochvalou. Veď je dobré, keď môžeme chváliť a je na to aj dôvod. Veľké uznanie si počas Festivalu zdrav. post. detí vyslúžili študenti, majstri i vedenie Združenej školy Jednota SD. Podľa organizátorov majstrovsky zvládli prípravu chutného jedla i priebeh recepcie, kde opäť potvrdili, že dokážu pripraviť kvalitné jedlá i miešané osviežujúce nápoje a navyše ich vkusne naservirovať. Vzorná bola aj ich starostlivosť o hostí z Izraela v internáte, kde boli ubytovaní, a keďže návšteva prebiehala v rámci dní židovského pôstu, náročná bola aj príprava jedla pre ortodoxnú skupinu detí. Spokojnosť však bola aj tu.
- Pochváliť sa môžu aj zamestnanci veľkopredajne Bala, ktorí sa začiatkom júna opäť vrátili do svojich predajných priestorov, ktoré v rekordnom čase stačili rozšíriť, upraviť, zmodernizovať a naplniť tovarom aj s cenami, ktoré vyhovujú mnohým kupujúcim. Tí sa potešili, že majú k dispozícii opäť svoje „letisko“.
- Keď už chváliť, tak chváliť. Ak by ste sa prešli areálom CVČ, museli by ste skonštatovať, že sa tam finišuje pred slávnostným otvorením priestorov na konci júna. Pán Vook konečne splní dlhoročný sen mnohých giraltovských detí a dá im k dispozícii aspoň minibazén o rozmeroch 9x5m. Bude z laminátu a v priebehu júna sa pracovalo na výkopových prácach, betónovaní i prívode vody z kanalizácie. Človek má pri návšteve CVČ niekedy pocit, že zázraky tu robia ani nie do troch dní, ale priamo na počkanie. Firma W.G.W. z Ostravy nainštalovala 18 stanovišť minigolfu, chodníky obkolesili celé CVČ, vzadu je ohrada mini ZOO, všetky priestory sa zmenili na nepoznanie. Prispeli k tomu svojou mierou aj pracovníčky CVČ, ktoré vytvorili aj vysadili skalku pred pravým krídlom budovy. Ďalšiu skalku vytvorili učiteľky MŠ. Natreté sú ploty i plôtiky, pripravená je aj minigaléria s nainštalovanými materiálmi o Igorovi Novákovi.
- Vrátim sa k významnej akcii minulého mesiaca „ Festivalu športu a kultúry zdravotne postihnutých detí V4. V rámci troch dní bola v priestoroch vstupnej haly MsÚ otvorená a verejnosti sprístupnená výstava výrobkov ručných prác detí z domovov sociálnych služieb, ktoré sa zúčastnili na podujatí. Výstavu si v priebehu 1. júnového týždňa prezreli žiaci všetkých tried základnej školy a iste sa inšpirovali mnohými zaujímavými námetmi. Podobne si mohli žiaci i verejnosť prezrieť práce výtvarníčky Aleny Korbovej chorej na sklerózu multiplex. Využili ste možnosť navštíviť výstavne

priestory aj Vy? Vstup bol voľný, bezplatný a zároveň ste mohli obdivovať aj novoupravené elegantné priestory obradnej siene.

- Opäť sa vrátim k lavičkám, hoci niekomu to môže znieť ako obohratá platňa. Ale! Chvalabohu, počítačové centrum v mestskej knižnici má v popoludňajších hodinách množstvo návštevníkov. Žiaci i študenti môžu pracovať pri 8 počítačoch napojených na internet. Keďže záujem je veľký, majú limitovaný čas 1 hodinu, aby sa dostalo na každého záujemcu. Čakajúce deti nemajú priestor, kde by si oddýchli, posedeli s knihou či časopisom v ruke, a tak postávajú pred knižnicou a nudia sa. Opäť teda pripomínam : pri pylóniku- pamätníka 1.sv.vojny – je vynikajúci priestor pre pár lavičiek, kde by si mohli čakajúce deti posedieť.
- Viacerí občania si v posledných mesiacoch určite všimli množstvo áut prechádzajúcich mestom v etapách / v súvislosti s výstavbou cesty/. Niekedy je naozaj problém dočkať sa chvíle, kedy možno prejsť na druhú stranu. Autá, ktoré stratili čas čakaním na svoje poradie, sa potom snažia neprímeranou rýchlosťou nahradíť stratu. Ohrozujú pritom často chodcov, resp. deti. Apelujeme preto na vodičov : v kultúrnych krajinách je už samozrejmosťou, že sa pri prechodoch dáva prednosť chodcom. Bolo by dobré zaviesť taký pekný zvyk aj u nás.
- Ešte jedna novinka. Špeciálna ZŠ si vytvorila svoje logo /návrh p. zástupkyne/. Predstavuje ho srdiečko zložené zo štyroch farebných dielikov puzzle.
- Na námestí oproti stanici SAD nám začína rásť nová budova. Bude patriť podnikateľovi p. Chrzanovi z Val'koviec, starostovi obce, ktorý v nej plánuje zriadiť predajňu a kancelárske priestory v hornej časti budovy.
- V súvislosti s rastom verejnoprospešných budov a ich početnými rekonštrukciami sa občania pýtajú, ako pokročili rokovania MsÚ s majiteľmi pozemkov nad Kóreou a Ul. kpt. Nálepku, o ktorých sa rokovalo na aprílovom pléne MsZ. Rokovania sú zatiaľ v počiatočnom štádiu, o ďalšom postupe vás budeme aktuálne informovať. Je tu reálna nádej, že dôjde k dohode. Uvažuje sa aj o možnosti, že by si majitelia domov v hornej časti Kórey mohli predat' časť svojich záhrad, ale to len v prípade záujmu a podľa vlastných cien a dohôd. Oni sú totiž majiteľmi celých záhrad. Keď sa však sprístupní cesta okolo Čajkových a ďalej poza ich záhrady, bude tam môcť vzniknúť rad ďalších domov. Uvažuje sa aj o odpredaji stolárskej dielne pre firmu Kočí a za utŕžené peniaze o odkúpení pozemkov od rodiny Paľových za telocvičňou ZŠ. Konečne by sa tam mohlo začať s výstavbou moderných ihrísk, ktoré by slúžili na výučbu špecializovaných tried.
- V priestoroch starého MsÚ koncom júna končí činnosť reštaurácie a herne.
- Na júnovom pléne sa má definitívne schvaľovať predaj bývalej stolárskej dielne pre p. Kočího na relaxačné centrum. Za získané peniaze chce mesto vykúpiť pozemky za telocvičňou ZŠ, ktoré patria rodine Paľových. V týchto priestoroch chce škola urobiť moderné ihrisko, ktoré by slúžilo pre výučbu špeciálnych tried zameraných na telesnú výchovu, s ktorými sa počíta v nasledujúcom období.

A. Škurlová

JUVENALIS

Dňa 25. júna 2008 sa uskutočnilo podujatie JUVENALIS, na ktorom boli ocenení žiaci, študenti a pedagógovia, ktorí svoje vedomosti, talent a um nepreukazovali iba v školských

laviciach, ale hlavne mimo nich. Reprezentovali našu školu, a tým aj naše mesto na okresných, krajských, celoslovenských či medzinárodných súťažiach a podujatiach. Pamätne listy z rúk primátora si prebrali títo žiaci:

Viktória Dzurjuvová za 3m. OK Slávik Slovenska a 3m. OK Pytagoriáda pripravovala Mgr. Dzurjuvová a Mgr. Tchuriková.

Filip Schrenk za 1.miesto OK Bio, 3.miesto KKBio a je zároveň úspešný riešiteľ celoslovenského kola Bio - Mgr. Pribulová

Peter Vasil' za 1.miesto OK Pytagoriáda, Mgr. Kriváková

Lenka Roguľová za 2.m. OK Šaliensky Mat'ko a 2.miesto OK Hviezdoslavov Kubín- Mgr. Majeníková

Aneta Kecerová za 3.miesto OK Hviezdoslavov Kubín- Mgr. Majeníková

Viliam Vlček za 2.miesto OK BiO - Mgr. Pribulová

Matúš Bališčák za 3.miesto OK Olympiáda ang. Jazyk- Ing. Krajňaková

Martin Sabol za 1.miesto OK Ľahká atletika - Mgr. Marcinek

Miroslav Katriňák za 3.miesto OK Ľahká atletika - Mgr. Marcinek

Miroslava Sabolová za 3.miesto OK Ľahká atletika- Mgr. Jackanin

Kristína Fedáková za výborný prospech

Jozef Bodnár za výborné výchovno- vzdelávacie výsledky.

Peter Šalomon za spev a recitáciu - p. Krasnajová

Juraj Onderišin za výtvarnú výchovu- p. Lechmanová

Silvia Štrusová za 2. miesto v celoslovenskom kole súťaže Šaliensky Mat'ko - PhDr. Blanka Vaľovská

Tamara Tchuriková za 1. miesto v OK súťaže Hviezdoslavov Kubín - Mgr. Marta Lehetová

Kristína Ondovová za 1. miesto v OK súťaže Hviezdoslavov Kubín- Mgr. Marta Lehetová

Ivana Rubisová za 1. miesto v OK súťaže Hviezdoslavov Kubín a 2. miesto V KK- PhDr. Blanka Vaľovská

Samuel Hliboký za 1. miesto v OK mat. olympiády - Mgr. Viera Čížeková

Lukáš Varga za 1. miesto v OK mat. olympiády - Mgr. Viera Čížeková

Mária Digoňová za 1. miesto v OK mat. olympiády a 1. miesto v celoslovenskom kole Janko Hraško ešte žije - Mgr. Viera Čížeková a PhDr. Blanka Vaľovská

Marianna Križánková za 6. miesto v KK chemickej olympiády - Mgr. Eva Bačková

Michaela Verčimáková - úspešná riešiteľka v KK chemickej. olympiády- Mgr. Eva Bačková

Jakub Verčimák za úspešnú reprezentáciu školy v kolektívnych športoch a 4. miesto v KK v hode kriket. loptičkou – Paed. Dr. Štefan Bačková

Lukáš Mital' za úspešnú reprezentáciu školy v kolektívnych športoch a 4. miesto v KK družstva v cezpoľnom behu- Paed Dr. Štefan Bačková

Jana Andrijková za 1. miesto v celoslovenskom kole Janko Hraško ešte žije, 2. miesto Pavlovičov literárny Svidník a 3. miesto Inhatove Hanušovce - PhDr. Blanka Vaľovská

Gabriela Šestáková za 3. miesto v celoslovenskej súťaži Janko Hraško ešte žije - Mgr. Marta Lehetová

Kristína Matiková za 1. miesto v OK Pytagóriady - Mgr. Viera Čížeková

Lucia Mrazeková za reprezentáciu školy v Teleráne v Markíze - Jana Šebešová

Petra Zvodzová za reprezentáciu školy v Teleráne v Markíze - Bc. Anna Matisová

Gabriela Janechová za výbor. prospech a reprezentáciu školy - Mgr. V. Husárová

Simona Mašlejová za výborný prospech - Mgr. G. Mihoková

Ivana Cigánová za reprezentáciu školy KK olympiáda ľudských práv - Mgr. Helena Semanová

Lucia Jendroľová za výborný prospech - Ing. D. Hajduková

Lenka Chrzanová za 1.miesto gitara - medzinárodná súťaž Giraltovce

4.miesto gitara -medzinárodná súťaž Dolný Kubín
Kristína Hajdová za 2.miesto gitara - medzinárodná súťaž Giraltovce
3.miesto gitara - medzinárodná súťaž Dolný Kubín
Ľubomíra Macková za 1.miesto Stropkovská klavírna jar- krajská súťaž
Dominika Šinaľová za 2. miesto klavír -Stropkovská klavírna jar a 7. miesto medzinárodnej súťaži v Dolnom Kubíne
Žaneta Miženková za 1. miesto akordeón - regionálna súťaž Svidník
Kristína Daňková za 1. miesto akordeón - regionálna súťaž Svidník
Andrea Foltínová za 2. miesto akordeón - regionálna súťaž Svidník
Ľudmila Moľová za 2. miesto akordeón – regionálna súťaž Svidník
Peter Cyprich za 1. miesto spev - laureát regionálnej súťaže Bardejov a 2. miesto regionálnej súťaž Košice pod záštitou P. Dvorského.

Redakcia

OSLOVILI SME ...

Tentokrát primátora nášho nášho mesta p. Jána Rubisa po jeho návrate z týždňového pobytu v Izraeli, kde bol na pozvanie primátora mesta Hadera.

Príbeh našich priateľských vzťahov so židovskou komunitou sa začal písať v máji minulého roka, keď na Medzinárodnej výstave výtvarných prác organizovanej našou Špeciálnou ZŠ boli vystavované aj výtvarné práce detí z izraelskej HADERY. Potom nasledovali aktivity pri úprave židovského cintorína, štyri októbrové Dni židovskej kultúry v našom meste, pobyt p. Kimáka – Fejka v Izraeli a decembrový pobyt p. Táne Sterson zastupujúcej izraelské Ministerstvo kultúry v našom meste s cieľom nadviazať kultúrnu spoluprácu. Výsledkom jej pobytu u nás bol príchod 20 zdravotne postihnutých detí z Jeruzalema na Medzinárodný festival športu a kultúry zdravotne postihnutých detí v dňoch 30.5. až 1. 6. 2008 v našom meste. To všetko sa udialo v priebehu jediného roka na ploche malých štvortisícových Giraltoviec.

Spolu s p. Petrom Kimák – Fejkom ste sa, pán primátor, zúčastnili na otvorení putovnej výstavy výtvarných prác detí, ktorá začínala pred rokom púť na pôde nášho mesta, tentokrát v izraelskej HADERE. K tomu patril bezpochyby bohatý program, mnohé stretnutia a zoznámenia s významnými ľuďmi. Podel'te sa s našimi čitateľmi o svoje dojmy z cesty, oboznámte giraltovskú verejnosť s pracovnými výsledkami Vášho pobytu v d'alekom Izraeli.

V dňoch 4. až 11. júna som sa s poslancom MsZ, predsedom kultúrnej komisie pri MsZ v Giraltovciach zúčastnil na pracovnej návšteve štátu Izrael na pozvanie primátora mesta Hadera, kde sa otvárala putovná výstava výtvarných prác telesne postihnutých detí a mládeže. Všetko to začalo ako spomínate už v máji 2007, keď túto výstavu pripravila ŠZŠ a Domov sociálnych služieb v spolupráci s Mestom Giraltovce pod záštitou manželky prezidenta SR pani Sylvie Gašparovičovej. Výstava mala veľmi dobrú úroveň i medzinárodné zastúpenie, čoho dôkazom sú ohlasy nielen u nás ale hlavne v zahraničí. Ako putovná výstava bola prezentovaná už v Poľsku a teraz je v štáte Izrael v meste HADERA. Pokračovať bude na Ukrajinu. Výstavu otváral minister kultúry SR Mare Maďarič, veľvyslanec SR v štáte Izrael pán Milan Dubček, primátori miest Giraltovce a Hadera, pracovníci ministerstva kultúry

a zahraničných vecí štátu Izrael. Výstavu odborne pripravila umelecká maliarka Marianna Korol, ktorej diela budú vystavené v Bratislave a možno aj v Giraltovciach. Výsledkom spolupráce organizácií v meste, ktoré sa venujú telesne postihnutým deťom (ŠZŠ, DSS, CVČ) bol spracovaný projekt na Vyšehradský fond na finančnú podporu kultúrno-športového festivalu. V dňoch 30. 5. až 1.6. 2008 v našom meste sa zišli deti zo štátov krajín V4 a štátu Izrael na spoločných kultúrno – športových podujatiach.

Pracovný pobyt v štáte Izrael mal dve roviny. Prvou bolo otvorenie spomínanej výstavy a stretnutie s predstaviteľmi mesta HADERA. Druhou bolo získať informácie na akej báze kultúrnej, športovej obchodnej a pracovných príležitosti by bola možná spolupráca nášho mesta s mestom HADERA, alebo inými mestami v štáte Izrael.

Predstavil som naše mesto, jeho stručnú históriu, kultúrno-spoločenské aktivity, podnikateľské možnosti, školstvo a služby i systém miestnej správy i štátnej samosprávy. Obdobne to bolo zo strany mesta Hadera. Dorozumievacím jazykom bola ruština, ktorou hovorí takmer 1/3 obyvateľov štátu Izrael. Záujem je o drevospracujúci priemysel (výroba z tvrdého dreva) a textilno – kožiarsky priemysel, no záujem je aj i investovanie do výstavby či služieb. Veľký záujem prejavili o našu ľudovú kultúru, systém vzdelávania i sociálneho zabezpečenia. Počas štyroch dňoch sme navštívili mimo HADERY aj mesta NETANYU, TEL AVIV a HAIFU. Pozreli sme si aj najväčšie židovské múzeum Jadvašem v Jeruzaleme a Múzeum židovskej Diaspory v TEL AVIVE.

Stretli sme sa s rodákmi zo Slovenska žijúcimi už viac ako 50 rokov v štáte Izrael, rodinou Fatranovou a Schvarcovou (o tom neskôr v našom Spravodajcovi). Predposledný deň sme navštívili Jeruzalem s doprovodom p. Davida Pavla Sivoru, ktorý bol v Giraltovciach, ten nám ukázal pamätihodné miesta starého Jeruzalema (Gecemanskú záhradu, Múr nárekov, chrámy mešity, synagógy) no i sídliska kde žijú kresťania, araby, či ortodoxní židia.

(Viac informácií v budúcich číslach Spravodajcu mesta)

Za Spravodajcu Alžbeta Škurlová

RODÁCI

V putovaní za našimi rodákmi sa tentokrát opäť vyberieme do blízkeho Prešova. Žije tam a pracuje naša milá rodáčka MUDr. Ľuboslava Frajtovej, rod. Gazdičová. Vyberieme sa spolu s ňou do krajiny spomienok, radi by sme si spolu s ňou zalistovali v jej bohatom curricullum vitae, a tak ju prostredníctvom nášho Spravodajcu pripomenuli jej rodákovi, našim čitateľom.

Krajina detstva patrí iste k najkrajším kapitolám nášho života. V nej je zakorenený strom nášho života a my zvyčajne čerpáme silu práve z toho, pre každého človeka najdôležitejšieho obdobia. Aké bolo detstvo najmladšej dcéry v rodine štyroch súrodencov, bohatej na mravné zásady, ktorými bola Tvoja rodina známa? Mala si výsady benjamínka, ktoré deti s veľkým časovým odstupom zvyčajne mávajú ?

Pochádzam zo štyroch súrodencov, to je pravda, a vekový rozdiel medzi nami bol naozaj veľký, aj to je pravda. Mám sestru, ktorá je staršia o devätnásť rokov, brat o pätnásť rokov, prostredný brat už medzi nami nie je. To, že som bola „poškrobok“, som možno celkom v ranom detstve ani nevnímala, respektíve nepociťovala nijaké výhody, skôr naopak

Vyrastala som medzi dospelými ľuďmi a snažila som sa vždy dobre učiť, pomáhať rodičom. Keď som sa narodila, mamka mala 42 rokov, otec 45 a vždy sa starali, aby som ukončila školu a mal prácu. Otec bol pomerne prísny, apeloval na učenie, ktoré on ani mama nemali také dostupné, ako mala naša generácia. Ale vlastnou usilovnou prácou dosiahli patričné vzdelanie. Zato nám deťom sa snažili vstúpiť lásku k štúdiu, k práci, zodpovednosti, vytrvalosti. Pamätám sa, že som už bola na strednej škole, kedy dokonca boli posledné

náznaky „trestu“ za zlú známku z matematiky alebo fyziky. Aj keď pre rodičov bolo finančne náročné poskytnúť štúdium pre všetky štyri deti, predsa sa nám všetkým podarilo vyštudovať. Chcem spomenúť a poďakovať všetkým učiteľom a profesorom na základnej i strednej škole v Giraltovciach, ktorí ma učili, lebo mi dali základy pre ďalšie vzdelanie, za ktoré som sa nikdy nemusela hanbiť a mohla som na nich stavať. Nikdy som sa nehanbila, že som vyšla z jednotriednej „SVŠ“ v Giraltovciach.

Až do maturity na tunajšej strednej škole sa Tvoje vzdelávanie viazalo na miestne školy. Aké sú Tvoje spomienky na študentské časy? Mnohí starší pedagógovia si doteraz spomínajú na Váš doteraz silný ročník. Patrili ste k múdrym a usilovným deťom, k tomu patrili mnohé mimoškolské aktivity. Na čo si najradšej spomínaš zo žiackych i študentských čias?

Na študentské časy spomínam veľmi rada a často. Aj počas výchovy mojich dvoch dcér som spomínala na učiteľov, ktorí ma učili. Môžem povedať, že som sa rada učila, možno až na matematiku a fyziku som mala všetky predmety rada. Veľmi často spomínam na slovenčinu, ktorú som mala veľmi rada, zúčastňovala som sa rôznych súťaží v poézii a próze, recitovala som i na kultúrnych akciách mesta, v rámci školských i okresných súťaží sme takmer vždy chytili popredné miesta. Nebola to len recitácia, ktorú som mala rada, ale aj volejbal bol jeden z mojich obľúbených športov, s ktorým som pokračovala aj na vysokej škole, ba i v prvých rokoch už v zamestnaní.

Na čo nemôžem nikdy zabudnúť, je stretnutie s prezidentom Československej republiky, armádnym generálom Ludvíkom Svobodou, ktorého som v kroji s veľkou kyticou vítala s Lacom Hajdom na námestí v Giraltovciach. Druhým veľkým nezabudnuteľným zážitkom je účasť na Celosvetovom festivale mládeže a študentstva v Berlíne, kde som reprezentovala giraltovskú strednú školu.

Ďalšou kapitolou v mojom živote bol spev a tanec. Prvé moje sólové spevy boli v kostole. Veľmi rada spomínam na Mozartovu uspávanú vo vianočnom čase v doprovode organu a huslí. Neskôr prišiel folklórny súbor Kožiar, kde som bola sólistkou a často som spievala aj s Ondrejom Majerom. Tu bol môj odrazový mostík na prechod do súboru Čarnica na vysokej škole v Košiciach. Spievaniu som sa venovala aj neskôr a venujem sa doposiaľ.

Vaša usilovnosť neostala bez odmeny, ako výnimočná a ojedinelá sa vtedy javila skutočnosť, že z maturujúcich stredoškolákov boli 4 prijatí na Lekársku fakultu UPJŠ v Košiciach. Ako dnes retrospektívne vnímaš svoje vysokoškolské štúdium a čo rozhodlo, že si sa po jeho skončení ocitla v Prešove?

Pýtate sa na spomienky zo školy. Sú len tie najlepšie. V 9. triede sme tvorili výberový ročník, z ktorého takmer všetci žiaci pokračovali na stredných a vysokých školách. Počas štúdia bola medzi nami zdravá rivalita, každý chcel byť čo najlepší. Spomínam si na dejepis v 7. ročníku, kedy bolo veľmi ťažké obhájiť jednotku u pána učiteľa Hlibokého. Často som spomínala aj mojim deťom, že je dôležité učiť sa s láskou, chcieť vedieť a poznávať čo najviac a snažiť sa byť najlepším.

Ako spomínali moji rodičia a súrodenci, odmalička som chcela byť „doktorkou“, čo sa mi aj splnilo. Štyria z nášho ročníka sme ukončili Lekársku fakultu v Košiciach a po jej ukončení sme všetci nastúpili pracovať do prešovskej nemocnice. Vtedy nebol problém s nedostatkom alebo prebytkom lekárov, a že som sa rozhodla pre Prešov, spôsobilo to, že Prešov je mojim rodiskom a na pľúcnom oddelení pracoval ako lekár môj švagor, ktorý mi už počas štúdia priblížil prácu na tomto oddelení. Od roku 1979 až doposiaľ pracujem ako odborná pľúcna lekárka na ambulancii. Začínala som na lôžkovom oddelení, ktoré je už, bohužiaľ, od apríla 2008 zrušené.

S Košicami sa spája aj Tvoje účinkovanie vo folklórnom súbore Čarnica. My Giraltovčania sme s hrdosťou sledovali Tvoje spevácke výkony. Pokračovala si v tejto peknej a ušľachtilej záľube aj v rámci profesionálnej kariéry?

Spievanie je mojím koníčkom od malička, ako som už spomínala. Spievala som v škole, pamätám sa na prvé vystúpenia v školskej jedálni, kde ma pripravoval pán učiteľ Sereďay. Hudobnú výchovu som mala veľmi rada, ba začala som chodiť aj na klavír, ale keďže sme klavír doma nemali, ostala som nakoniec pri speve. V Giraltovciach som účinkovala v súbore Kožiar, s ktorým sme chodili vystupovať v rámci regiónu. S vysokou školou sa spája aj moje účinkovanie v Čarnici.

Po nástupe do zamestnania v Prešove ma oslovili z folklórnej skupiny Mladosť, či nechcem spievať v rámci nemocnice, a to bolo pokračovaním môjho konička, aj popri zamestnaní. Naša skupina sa neskôr premenovala na Špitáľsku ľudovku. Spievali a hrali sme na rôznych akciách v nemocnici, vystúpeniach v rámci mesta, charitatívnych akciách. Opakovane sme boli aj v zahraničí - v Nemecku, v Grécku, v Amerike. Vydali sme kazetu Špitáľska ľudovka a moje pesničky počuť často v rozhlase v relácii pre jubilantov. Poteší ma, ak mi známi alebo pacienti povedia, že ma počuli v rádiu.

Povolanie lekára vnímajú ľudia od najstarších čias ako profesiu najviac hodnú úcty a rešpektu. Nie je to však ľahký chlebič, ak ho človek chce robiť dobre. Čo pre Teba osobne znamená Tvoja profesia, aké vlastnosti by mal mať dobrý lekár? Myslíš si, že v súčasnosti je povolanie lekára dostatočne docenené /finančne aj spoločensky/?

Povolanie lekára nie je ľahké, ako spomínate. Je to práca s ľuďmi, ktorí majú zdravotné ťažkosti a mnohokrát očakávajú pomoc, nádej, psychickú podporu práve od lekára. Často sa v ambulancii riešia nielen zdravotné, ale aj osobné problémy, pacienti sa vyžalujú, rozprávajú, hlavne tí starší, a niekedy aj bez receptu, bez liekov odchádzajú uzdravení.

Moja profesia – pľúcny lekár – bola hlavne v minulosti zaradená medzi neatraktívne odbory, o ktoré bol menší záujem, lebo v ňom figuruje pojem tuberkulóza a pľúcne choroby. Po ukončení vysokej školy sa hovorilo o eradikácii /vymiznutí/ tuberkulózy do r. 2000. Dnes to však nie je pravda, lebo aj dnes máme chorých na tuberkulózu. Problém je niekedy dostať ľudí, hlavne z rómskych osád, na vyšetrenie.

Počas svojej 30- ročnej praxe som prešla všetky dediny v Prešovskom aj Sabinovskom okrese, stretla som sa s rôznymi prípadmi v teréne, na ktoré často spomínam. Posledné roky sa do popredia dostávajú aj iné pľúcne ochorenia – nešpecifické ochorenia priedušiek, chronická obštrukčná choroba pľúc, astma, zápal, nádory a i. Jedným z hlavných príznakov ochorenia je kašeľ, ktorý, keď trvá viac ako 3 týždne a nezaberá žiadna liečba, vyžaduje odborné pľúcne vyšetrenie. Stále nám stúpajú počty nádorových ochorení a karcinóm pľúc je na poprednom mieste. Apelujem hlavne na fajčiarov, že je to nikotinizmus, ktorý je na prvom mieste v príčine vzniku nádorov. Prestať s fajčením nikdy nie je neskoro, veď infarkty, vysoký tlak, cievne príhody, nádory a iné choroby majú ako príčinu vzniku aj fajčenie.

Naše povolanie je náročné a vyžaduje celoživotné vzdelávanie. Zúčastňujem sa rôznych školení, pracujem na štúdiách, spolupracujem s firmami, tatranskými zariadeniami a liečebňami, kde často posielam pacientov na sanatórnu liečbu. Vyžaduje to veľa námahy i energie, často aj na úkor voľného času.

Pracovať v krajskej nemocnici, to si iste vyžaduje sústavné štúdium a seba-zdokonaľovanie. Pracuješ v odbore, kde sa zdalo, že niektoré choroby sú už zažehnané a patria do minulosti, teraz sa znova vynárajú a s nimi zrejme problémy pre lekárov tvojho odboru? Prešov ponúka svojim obyvateľom pestrú paletu kultúrnych a spoločenských podujatí. Ostáva Ti popri práci čas na relax? Ako využívaš voľné chvíle, čo literatúra, príj. šport?

Prešov, ako spomínate, ponúka paletu rôznych kultúrnych podujatí, a ja si myslím, že som človek, ktorý sa rád zabáva a zúčastňuje spoločenských akcií, rada chodím do divadla, na

folklórne vystúpenia. V rámci voľného času, ktorého je v poslednej dobe málo /alebo nám to ide trochu pomalšie?/, rada pracujem na záhradke, plávam, v zime lyžujem, čítam a lúštim krížovky a pod.

Dokážeš si nájsť čas na rodinu? A aké miesto si jej udelila vo svojom rebríčku hodnôt? Čo dovolenka, deti, púšťajú sa po stopách rodičov?

Rodina je pre mňa základom všetkého. S manželom / obidvaja pracujeme ako lekári v Prešove/ máme dve dcéry. Staršia Ľubka ukončila Lekársku fakultu v Prahe a zostala tam aj pracovať. Mladšia Anička v týchto dňoch úspešne ukončila bakalárske štúdium angličtiny na Filozofickej fakulte v Prešove a bude ešte ďalej pokračovať v štúdiu. Deti sú na prvom mieste v rebríčku hodnôt, ten základ výchovy, vzdelania, ktorý sme sa im ako rodičia snažili dať a vštepiť, sa nám, myslím, už teraz vracia. Máme z nich radosť a tešíme sa z ich úspechov. Často nachádzame v ich živote a správaní samých seba i spomienky na našu mladosť. Obidve dcéry sú dravé, rady cestujú, spoznávajú svet, nemajú jazykové bariéry, a to je odpoveď aj na naše dovolenky. Keď boli menšie, chodili sme spolu. Všetci radi plávame, lyžujeme a dovolenka pri mori, ak nám čas dovolí, je pre nás dobrým oddychom po celoročnej práci.

Občas máme šťastie stretnúť Ťa v Giraltovcich. Čo Ťa privádza do rodného mesta? Máš čas vnímať meniacu sa tvár Giraltovciev? Čo Ťa v poslednom období najviac potešilo v súvislosti s premenou mesta? Čo vnímaš ako nedostatok? Máš priestor a príležitosť vnímať nás Giraltovcianov aj ľudsky, osobnostne? Alebo sú tvoje návraty len letným nahliadnutím do našich životov?

Do Giraltovciev rada chodím a vraciam sa aj v spomienkach, veď tu som vyrástla, tu sa zrodili moje prvé úspechy v škole, tu som začínala spievať, tancovať, športovať. Aj keď náš dom už nestojí v Giraltovcich a moji rodičia už nežijú, sú pochovaní na cintoríne, kam vedú zakaždým moje kroky, keď prídem do Giraltovciev. Stretávam tam často známych z mladosti. Naše deti od malička chodili na prázdniny k môjmu bratovi Jurajovi a tete Gite, ktorí sa venovali a ja som mala opäť príležitosť prísť do Giraltovciev. V súčasnosti mesto vyrástlo, viac sa vybudovalo. S Giraltovcianmi sa stretávam aj v Prešove v ambulancii a často sa aj od nich dozvedám, čo je nové v mojich Giraltovcich. Lepší prehľad o dianí v meste mám os svojich príbuzných, s ktorými som častejšie.

Človek si v priebehu života zvyčajne osvojí zásadu, ktorá mu pomáha kráčať svojím časom tu na Zemi. Čo je Tvojím životným krédom?

V priebehu života som sa snažila získať čo najviac vedomostí, zručností, to všetko sa nedá nadobudnúť len štúdiom, tu platí moja zásada: „ Co to robic, ket še chcel!“ Snažím sa pracovať a pomáhať ľuďom, poradiť, vytvárať nielen v práci, ale aj doma dobrú atmosféru, rozdávať úsmev, pokoj a pohodu. Aj moja sestrička v ambulancii hovorí, že sa neviem nahnevať. Možno to nie je celkom pravda, ale ani hnevom, ani zlosťou sa nič nevyrieši. Radšej úsmev, milé slovo, a všetko pôjde ľahšie. Snažím sa robiť tak, aby som sa nemusela za svoje konanie a prácu hanbiť a aby som možno niekedy v dôchodku mohla spomínať len na krásne chvíle, situácie, prípady, ktoré som sa snažila pozitívne riešiť a pomáhať ľuďom.

Ostáva mi už iba priestor na poďakovanie za Tvoje stretnutie s našimi čitateľmi. Aj v ich mene Ti chcem zaželať veľa trpezlivosti v náročnej práci. Nech sa dobrá energia, ktorú dávaš svojim pacientom, k Tebe vracia aspoň v takej miere, ako ju nadeľuješ dennodenne iným. Pridávam želanie pohody v rodinnom kruhu, zdravie a nech Ťa Tvoje kroky často privádzajú medzi nás do Tvojho rodného mesta.

A Škurlová

Od 1. septembra v školách sa bude vyučovať po novom.

Dňa 22.mája 2008 NR SR schválila **nový školský zákon**, ktorým sa začne vyučovať v 1. a 5. ročníku ZŠ už od 1. septembra tohto roku. Aplikáciou tohto schváleného zákona sa začína reforma v školstve, ktorá si vyžaduje aj iné zmeny, najmä kariérový rast pedagógov.

V náväznosti na analýza stavu jazykovej a odbornej prípravy učiteľov cudzích jazykov začína sa realizovať projekt Vzdelávania učiteľov základných škôl v oblasti cudzích jazykov. Daný projekt má zabezpečiť dostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov na 1. stupni ZŠ. V rámci vzdelávania budú uskutočnené jazykové kurzy, intenzívne letné kurzy, jazykové staže, mobility vrátane v školách Európskej únie. Cudzí jazyk podľa nového zákona sa povinne začne vyučovať v 3. ročníku ZŠ od šk. r. 2010/2011.

Vyučovanie podľa nového zákona sa bude realizovať podľa Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) a súčasne aj podľa školského vzdelávacieho programu (ŠkVP). Ich pomer je daný cca 80:20. ŠVP je hierarchický najvyšší cieľovo programovaný projekt vzdelania.. Vyjadruje hlavné princípy a ciele vzdelanostnej politiky štátu, ktorými podporuje komplexný prístup pri rozvíjaní spôsobilosti poznávať, konať, hodnotiť a dorozumieť sa i porozumieť si na danom stupni vzdelania.

Ním sa rozvíjajú kľúčové kompetencie ako je zmena prístupu a obsahu vzdelávania, integrácia všeobecného a odborného vzdelávania, zrušenie direktívneho spôsobu určovania obsahu vzdelávania, posilnenie autonómie a zodpovednosti škôl za vlastnú ponuku vzdelávania a vzdelávacích aktivít, nová dimenzia kontroly a hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania a škôl Zámerom programu je rozvoj kľúčových kompetencií, pripravenosť na celoživotné vzdelávanie, dôraz na široký profil absolventa, rozvoj progresívnych spôsobov konštrukcie obsahu vzdelávania, rozvoj európskeho trhu práce.

Hlavné princípy programu sú kurikulárny dokument celoživotného vzdelávania, ktorý akceptuje ŠVP a vypracuje sa podľa stanovených pravidiel, podporuje pluralitné, konkurenčné prostredie a autonómiu škôl, tvorí sa pre konkrétny odbor štúdia za celé obdobie vzdelávania, prezentuje stratégiu školy, profil absolventa, systém hodnotenia a kontroly žiakov. Učebný plán v ŠkVP povinne vychádza zo ŠVP, vymedzuje súbor vyučovacích predmetov alebo modulov podľa vzdelávacích oblasti a obsahových štandardov pre všeobecné a odborné vzdelávanie, ich hodinovú dotáciu, ako aj usporiadanie všetkých vzdelávacích aktivít školy. Stanovuje záväznosť vyučovacích predmetov alebo modulov a ich rozčlenenie na povinné, voliteľné, povinne voliteľné, nepovinné a účelové kurzy. Tiež stanovuje časovú dotáciu na prax , odborný výcvik a rozpisuje usporiadanie vyučovacích týždňov v školskom roku. ŠkVP obsahuje učebné osnovy, ktoré sa vypracujú pre všetky vyučovacie predmety uvedené v učebnom pláne

Som presvedčený, že skúsení pedagógovia v našom regióne spracujú kvalitné školské vzdelávacie projekty s prihliadnutím na hore uvedené požiadavky. Aj napriek tomu, že nastali školské prázdniny učitelia zodpovedne ako doposiaľ pripraví sa na úspešný vstup do nového školského roku 2008 /2009.

Ďakujem im za vykonanú obetavú prácu, vynaloženú lásku k deťom a žiakom, pedagogickú tvorivosť, vytrvalosť, múdrosť a dosiahnuté úspechy v uplynulom školskom roku. Želám všetkým pedagogickým pracovníkom načerpanie nových telesných a duševných síl, pohodu v rodine, radostné a pokojné školské prázdniny.

Mgr. Jozef Kozák, odb. zam. OÚ

ANJELI STRÁŽNI MEDZI NAMI

Keď sa 31. mája v našom Parku mieru blížila ku mne mladistvá postava v športovom oblečení a v slnečných okuliarech, ani mi nenapadlo, že to je nami práve očakávaná Alena Heribanová. Poznáme ju z televíznej obrazovky z tradičnej obľúbenej relácie Anjeli strážni, očarila nás v minuloročnom Bailande svojím perfektným tanečným umením, ale všade tam pôsobila uhladeným a dôstojným dojmom skúsenej moderátorky. V to sobotňajšie dopoludnie však zrazu predou mnou stála mladá štíhla žena, ktorá mi neladila s mojovou doterajšou predstavou o nej. Hneď po predstavení som jej prezradila svoje bezprostredné dojmy a nebola som sama, kto v tento i nasledujúci deň konštatoval, ako skvelo pani Alena vyzerá. Moje počiatocne rozpaky rýchle prešli a pustili sme sa do rozhovoru. Prezradila mi, že v Giraltovciah je aj preto, že ju o túto službu pre zdravotne postihnuté deti požiadal pán profesor Mešťan /vd'aka, že stále drží nad naším mestom ochrannú ruku/ a prišla o to radšej, že pôsobí v dvoch organizáciách, ktoré zabezpečujú charitu pre deti Slovenska. Napokon, na východ sa vracia rada, veď ako dieťa prežila v Košiciach 6 rokov / narodila sa v Piešťanoch/ a oslovuje ju krásna východoslovenská príroda, ešte dostatočne panenská, i milá srdečnosť a bezprostrednosť východniarov. S jedným z nich /Petrom Vidašičom/ sa dostala až do 7. kola Bailanda a Peter kvôli nej prišiel aj na nedeľný galaprogram v Parku mieru a obohatil ho svojím tanečným vystúpením s dievčaťom na tanečnom invalidnom vozíčku.

Bolo pre mňa mimoriadne zaujímavé sledovať pani Alenu pri práci. V sobotu si priamo u nás zhromažďovala podklady pre svoju moderátorskú rolu. A musím povedať, že som sledovala prácu majstra profesionála. Svojou milou bezprostrednosťou a srdečnosťou si získala vedúcich súborov a potrebné zaujímavé údaje od nich. Nie div, že sme potom mali možnosť sledovať jej bravúrne a pohotové moderátorské vstupy, ktoré Giraltovcania radi odmenili potleskom. Mnohí jej prišli vyjadriť svoj obdiv, radosť zo stretnutia s ňou, zdravotne postihnuté deti i mladí ľudia jej bezprostredne vyjadrili svoju lásku a priateľstvo. A bolo vidno, že ju to teší a zároveň dojma.

Zaujímalo ma, ako trávi voľné chvíle. Pri toľkých pracovných povinnostiach toho voľného času nie je veľa, predsa však veľa číta a venuje sa športu. Nedávno absolvovala so skupinou našich horolezcov náročný výstup v Himalájach a dostala sa do výšky takmer 6000m. Zažila aj bivakovanie v stane na snehu pri poriadnych mínusových teplotách. A aj keď chvíľami myslela, že to vzdá, vydržala kilometre náročného stúpania i mrazivé noci. Prezradila mi, že takýto náročný výstup, stretnutie s ľuďmi /šerpami/, ktorí žijú v neuveriteľne ťažkých životných podmienkach, to človeka zmení. Začne rozmýšľať o svete a hodnotách ináč ako doteraz a predovšetkým pochopí, čo je v živote dôležité. Súhlasila som s ňou, hoci sme sa zhodli aj na názore, že k poznaniu stupňa dôležitosti vecí okolo nás vedú rôzne cesty.

Navštívila mnohé krajiny Európy i sveta, všade zbiera poznatky a pekné zážitky a dokáže o nich zaujímavovo rozprávať. Napokon, z jej Anjelov strážnych vieme, že je pripravená pohotovo debatovať o rôznych témach a svoje skúsenosti z ciest zúročuje v pripravených programoch. Vyštudovala angličtinu a slovenský jazyk, ovláda aj nemčinu, a tak pri práci moderátorky využíva často aj svoje perfektné jazykové znalosti. K štúdiu jazykov vedie aj svoje dve dcéry, ktoré od 10 rokov študovali /mladšia ešte študuje/ v Rakúsku. Jej staršia dcéra kráča v maminých stopách a pracuje v bratislavskej metropolitnej televízii. Prispieva aj do časopisu Ema. Obe dcéry napriek zahraničnému štúdiu chcú žiť a pracovať doma, v Bratislave.

Chvilke strávené s pani Alenou boli o to príjemnejšie, že mi potvrdila fungujúce pravidlo o múdrych ľuďoch. Veľakrát som sa už presvedčila, že správanie tých pravých celebrit sa

vyznačuje jednoduchosťou, skromnosťou a bezprostrednosťou. Aj p. Alena s našou malou spoločnosťou debatovala srdečne, striedali sme rôzne témy a čas rýchlo plynul. Pani Alena si pochutnala aj na našich kračúnovských pirohoch a bryndzových haluškách a treba povedať, že kuchyňa i ubytovanie u Jamiho si získala jej uznanie. Rada sa zúčastnila aj na našich ekumenických bohoslužbách a vysoko ocenila atmosféru tohto náboženského podujatia.

Navštívili sme spolu s vedením školy aj našu Špeciálnu ZŠ, kde pani Alena kvitovala vkusnú výzdobu, krásne priestory pôsobiace domácky a vytvárajúce žiakom a i učiteľom pohodový farebný svet. Rovnako ocenila aj vysokú úroveň starostlivosti o klientov DSS, ktoré si tiež úchytkom prezrela.

Stretnutie s p. Alenou bude patriť k tým, na ktoré sa nezabúda. Hádám ju jej profesia ešte privedie do nášho mesta a my budeme mať možnosť vnímať jej profesionálny výkon i milú bezprostrednosť a srdečnosť jej osobnosti. Za všetkých Giraltovcov chcem vysloviť poďakovanie za jej podiel na našom športovo-kultúrnom podujatí a zažiť jej všetko najlepšie v osobnom i profesionálnom živote. Nech nad ňou bdejú strážni anjeli, ktorých poslom je tu na Zemi.

A. Škurlová

TALENT AKO DAR

Je to určite nevšedný dar. Pre toho, kto s ním vie rozumne narábať, môže byť celoživotným povolaním, sebarealizáciou alebo len koníčkom. Je to určite individuálne, ako s ním kto naloží, či ho bude ďalej rozvíjať, zdokonaľovať, alebo ho zanedbá, nevyužije.

Chcem predstaviť človeka, ktorý dostal do vienka tento nevšedný dar – talent, ktorý žije svojím nenáročným každodenným životom, jednoducho je jedným z nás. Zvláda každodenné povinnosti, starostlivosť o päťčlennú rodinu, starostlivo obrába svoju zeleninovú a ovocnú záhradku. Výsledky tejto záľuby sú hodné obdivu a nájdeme ich aj na stoloch výstavky záhradkárov. Predsa ďalším jeho celoživotným koníčkom je maľovanie. Jeho nevšedný talent a maliarske náčinie zachytia na plátne život okolo nás, prírodu, zvieratá, veci. Je to p. Miroslav Kmec, rodák z Hankoviec, ale už 26 rokov náš občan, žijúci na Družstevnej ulici.

Talent sa zvykne ďalej rozvíjať, odborne usmerňovať. Chcel, mohol, mal záujem o ďalšie zdokonalenie. Kedy si on alebo iní začali uvedomovať, že je ním obdarený a ako ho využíval? Už v detstve ho bavilo najviac maľovanie. Jeho chlapčenská partia o to nemala záujem, hoci ju tiež k tomu nabádal, dokonca kamarátov aj portrétoval. Viac a výraznejšie sa prejavil na ZŠ v Marhani, od šiesteho ročníka počnúc pod vedením p. uč Semka, vyučujúceho výtvarnú výchovu. Z dvojhodinovy mu stačila jedna, v druhej sa už venoval spolužiakom a usmerňoval ich.

Nepokúšal sa po skončení ZŠ o ďalšie štúdium s umeleckým zameraním vediac, že na tento druh škôl nie je ľahké sa dostať. A čo je podstatné, nemal ani podporu rodičov. Pokračoval teda na učilišti VSŽ v Košiciach, s internátnym ubytovaním. Technické kreslenie zvládal bez problémov, ale vo voľnom čase sa venoval svojmu koníčku. Portrétoval spolužiakov. Využil dobrý výhľad z internátu na celé VSŽ, a to sa odrazilo v jeho najväčšej práci, znázornil celý závod s využitím najmä papiera rôznych farieb. Ďalším medzníkom v živote mladého M. Kmeca bola vojenčina, ktorá sa tiež spájala a kombinovala s jeho maľovaním, vďaka čomu mal výhodu pri vychádzkach, finančne si tiež trochu prílepiť, a hlavne spríjemnil vojenčenie. Maľoval pre vojakov z povolania podľa ich prania. Jediného odborného usmernenia a rád sa mu dostalo od akad. Maliara, stretnutie u ktorého sprostredkoval jeho náčelník.

Po vojenčine sa vrátil do Hankoviec. Svojím rodákom vyzdobil steny kultúrneho domu veľkými výjavmi s folklórnou tematikou, ale najviac obrazov namaloval pre poľovníkov s ich tematikou. Samozrejme, aj individuálne pre seba.

Aká je jeho súčasnosť, venuje sa svojmu koníčku naďalej, aké námety prevažujú, aká je bilancia jeho prác, aké najväčšie rozmery obrazov zvládol, na čom pracuje teraz?

Maľovať neprestal ani v Giraltovciach. Maľoval pre seba, pre rodinu aj pre obdarovanie. Najradšej maľuje zátišia a krajinky, ťažšie sa mu pracuje na portrétach. Najviac prác robí podľa predlohy, rešpektujúc prania a želanie záujemcov, ktorí ho stále vyhľadávajú, a teda o robotu nemá núdzu. A boli to veru objednávky smerujúc aj do zahraničia, do Čiech a USA – dary pre našich krajanov. A ako ináč, s folklórnymi námetmi. Dlho to bola olejomalba, v súčasnosti aj tempera. Najväčšia jeho práca mala úctyhodných 3-krát 2 metre /stena/ a najväčšie plátno 1,5 krát 1m. Teraz pracuje tiež na platne veľkom 1,5m a bude ozdobou predajne mäsa v „Nebíčku“ s ich tematikou. V predajni zeleniny a ovocia v Dome služieb sa už môžu zákazníci pokochať maľbou na stene – zátišie ovocia a zeleniny. A aká je bilancia jeho prác? Je to už úctyhodné číslo niekoľkých desiatok, asi tak 40 prác. Doma z nich má sotva 5-6. Má za sebou jednu samostatnú výstavu a ďalšiu spoločnú s inými tvorcami tu v Giraltovciach. Maľovanie je jeho celoživotným koníčkom. Ako invalidný dôchodca ťažké práce vykonávať nemôže a táto záľuba a práca mu veľmi vyhovuje.

Zaželajme mu ešte veľa chuti a dobrých námetov pre jeho prácu. Dúfajme, že sa budeme môcť nimi pokochať niekedy v budúcnosti na ďalšej z výstav.

M. Gazdičová

ŽIJEME IBA VEĎA SEBA ?

/Pokračovanie/

Je všeobecne známe, že Slovensko, podobne ako ďalšie krajiny strednej a juhovýchodnej Európy, sa vyznačuje mimoriadne vysokým podielom rómskeho obyvateľstva. Táto skutočnosť má svoje príčiny v dávnej minulosti od ich príchodu na európsky kontinent a postupu jednotlivých migračných vln do strednej Európy a potom ďalej na západ. Najstaršie správy a Rómoch na Slovensku pochádzajú z 12.a 13.stopročia, keď sa spomínajú v súvislosti s tlakom osmanských Turkov na Balkáne. Slovensko sa v stredoveku po okupácii väčšej časti Uhorska Turkami stalo fakticky centrom kráľovského Uhorska. Jeho ekonomické zaostávanie oproti západu i agrárny charakter krajiny mohli byť príčinami omnoho väčšej tolerancie voči Rómom a ich početnejšiemu usádzaniu sa v priestoroch novej krajiny. Ich práca s kovmi, kováčstvo, klampiarstvo, výroba zbraní i ďalšie remeslá, ale aj hudobný talent boli oceňované najmä šľachtou a bol o nich veľký záujem.

Rómovia prakticky od príchodu na naše územie vykonávali rôzne služby a práce pre feudálov, pre mestá i obyvateľstvo a bolo im umožnené sa tu usadzovať. Z 15. storočia sú známe ich služby pre panstvo pri lovení a nadvážaní zveri na poľovačkách, pri opatrovaní a výcviku poľovníckych psov, príprave a nosení potravy, zásobovaní hradu drevom, lesným ovocím.

Známe boli aj ich schopnosti spracovávať damascénsku oceľ pri výrobe sečných zbraní, liatie guliek, zhotovovanie mušket a iných zbraní. Ich služby boli žiadané viac pre panstvo ako pre poddaných.

Spomína sa však aj ich účasť v bojoch, keď tvorili samostatné bojové oddiely, napr. v 16. storočí u Jána Zápoľského, ale aj v r.1557 počas protihabsburských povstaní. Rómovia živiaci sa rôznymi remeslami / pálením vápna, košíkárstvom, metlárstvom, kováčstvom, výrobou

klincov, motýk, vidiel, sekier a ďalších/ dostávali postupne povolenia od feudálov usadiť sa pri obciach. Vo svojich osadách mali vajdu, ktorý zaručoval, že v rómskych kolóniách udrží poriadok a dodržiavanie zákonov.

Ešte k pojmu Cigán, ktorý niektorí Rómovia pokladajú za hanlivé pomenovanie svojho etnika. Rómovia sa k nám rozširovali z Indie cez Balkán. Prechádzali cez Perziu, a tak perzský jazyk má „na svedomí“ vznik slova cigán. Keďže Rómovia pracovali zväčša pri spracovaní kovov, Peržania ich volali „asinkan“, čo v preklade znamená „človek pracujúci s kovom“. Skomolením tohto výrazu vzniklo slovo cigán.

Najväčšia vlna prisťahovalectva Rómov do Uhorska sa zaznamenávala v r. 1417. Uhorský palatín im dal glejt /bolo ich 1000/, tiež cisár Žigmund, ktorý im zabezpečoval pobyt v krajine. Hovorili o sebe, že sú z Egypta, že sa previnili voči Panne Márii a že sú na kajúcej púti. Pútnikov v tom čase museli podporovať mnísi v kláštoroch, bolo to ich povinnosťou. V troch vlnách takto prišli do Magdeburgu, tretíkrát ich už vyhnali. Prichádzali cez Malý Egypt, a tak Európania verili, že sú to faraónovi ľudia, preto v niektorých oblastiach Slovenska volajú Rómov farahúnmi. Na Slovensku počas výskumnej terénnej práce bolo zistené, že sa zaoberali kotlárstvom, kolárstvom, prútkárstvom – teda výrobou košov a iných výrobkov z prútia, korytárstvom a aj keramikou. V zrúcaninách hradu Biely kameň /1320-1620/ našli úlomok stredovekej keramiky – svoj kolok, ktorý dokazuje, že Rómovia mali svoje keramické dielne s vlastným kotlom, ktorý mal podobu kola. V obci Stretávka bola objavená aj vypaľovacia pec /veľmi dômyselná/, ktorá pochádza zo 16. stor. Slúžila na pečenie chleba, ale aj sušenie ovocia a vypaľovanie keramiky či tehál. Mala podobu oválu s topeniskom v zadnej časti, funkčným priestorom v prednej a stavala sa na násype z piesku a vápna.

Mnohí Rómovia boli vynikajúci tanečníci, už v 15. storočia hrali bábkové divadlo, vystupovali ako atléti na jarmokoch. Už v stredoveku sa triedili na rôzne skupiny.

/ Pokračovanie nabudúce./

A. Škurlová

PREDSTAVUJEME VÁM

Vo firme FANN

Dostať sa do odevnej firmy FANN, to si vyžaduje aj určitú námahu. Musíte zdolať pekných pár desiatok schodov, aby ste sa mohli zoznámiť s prácou asi tridsiatky žien mladšieho či stredného veku, ktoré denne zdolávajú ten schodový maratón, aby /poniektoré/ už 12. rok mohli zasadiť za stroj a šiť. V novej budove bývalého obchodu na Tehelnej ulici pôsobí firma pani Filipárovej už dva roky.

Prácu žien riadi majster František Marciňak, okrem neho tu majú ešte jedného muža / na ukážku/, zvyšok kolektívu tvoria ženy. Pod ich rukami denne vznikajú nové odevné výrobky, zväčša pracovné odevy – montérky, zástery, pracovné plášte, ale aj časti rovnošiat pre železničiarov. Tieto výrobky končia väčšinou na domácom trhu. Do zahraničia putujú výrobky konfekcie, dámske nohavice i vychádzkové plášte, kabáty – tie nachádzajú svojich adresátov vo Francúzsku i Nemecku. Firma nežije vo vzduchoprázdne, spolupracuje s viacerými fabrikami, tie jej dodávajú polotovary, ktorým šikovné ruky našich žien dodávajú definitívnu podobu. Takáto spolupráca existuje s Chminianskou Novou Vsou, Michalovcami, Humenným, ale aj vzdialeným OOP v Českom Prostějove. Mnohé zo žien predtým pracovali v kožiarni, v OZ Svidník, majú teda dlhoročné odborné skúsenosti. Pán Marciňak však

konštatoval, že chýba prílev mladých odborníkov, a tak si bývalé predavačky, cukrárky i ženy z pôvodne iných profesií musia zaučať sami. Spočiatku pracujú iba pri pomocných prácach – žehlení, podlepovaní, balení.

V rámci kolektívu pôsobí aj chránená dielňa, ktorá zamestnáva pracovníčky so ZPS. Ženy som zastihla práve počas obedňajšej prestávky. Konzumovali jedlo prinesené z domu. Rozhovorili sa a pochválili sa so svojou „celebritou“ pani Vojtekovou, ktorá srší humorom a v kuse rozdáva dobrú náladu a pohodu, ktorej nikdy nie je dost'. Veď vyžiť aj s rodinou zo mzdy okolo 9000.- Sk určite nie je jednoduché. Ženy tak trochu majú aj výhrady voči sociálnej politike, ktorá sa dnes vedie, keď štát podporuje viac dôchodcov, a nemyslí na rodiny s deťmi, ktoré žijú z podobného príjmu ako dôchodcovia, no majú pritom na starosti aj ďalších členov rodiny, o ktorých sa treba postarať. Tiež by sa im zišiel vianočný príspevok a treba povedať, že životné náklady rodín znova veľmi stúpajú. Ešteže tieto ženy nestrácajú zmysel pre humor, veď prekonávať denné starosti, to ide s trochou optimizmu aspoň o čosi ľahšie. Preto sa vždy nájde čas aj na spoločné oslavy okrúhlych narodenín, spomínali aj spoločnú gulášparty pri príležitosti šéfkinyých narodenín.

Odchádzala som od týchto zlatých žien / zaslúžia si toto pomenovanie pre ich zlaté ruky i zlatú trpezlivosť/, rozmýšľajúc o tom, že každá z nich by si zaslúžila byť na tabuli cti. Tie však vymizli z nášho života, odkedy sme si prestali vážiť statočnú prácu a pozornosť venujeme skôr rýchlokvaseným „hviezdám“. Preto im chcem vyjadriť poďakovanie a úctu za ich obyčajnú prácu, ktorú robia dobre, a tiež za ich schopnosť realizovať ten východoslovensky zázrak, keď sa aj z mála vedia dobre postarať o svoje deti a rodiny.

Verím, že hovorím aj v mene mnohých Giraltovcianov, ak v závere vyjadrím želanie, aby vo svojej práci nachádzali radosť a spokojnosť a tiež primeranú odmenu za kvalitne odvedenú robotu.

A. Škurlová

NÁŠ FOLKLÓRNY FESTIVAL

Folklór – návrat do čias detstva, návrat do života našich otcov a materí. Folklórom naši predkovia vypovedali o svojom živote, boli skromní a málovravní, neraz viac vyspievali, ako vyrozprávali. Ľudová pieseň, to bol ich život, do nej vložili všetko, um aj dušu.

Nedeľa 8. júna 2008 patrila v našom mestečku Giraltovece folklóru, mestský amfiteáter žil od skorých ranných hodín, príprava festivalu je pre organizátorov náročná, no dobrý výsledok je vždy tou najlepšou odmenou. A vo festivalovú nedeľu sa na nás usmievalo aj slniečko, aj ono prialo 17. ročníku folklórneho festivalu v našom mestečku len to najlepšie.

Festival otvoril prednosta mestského úradu Ing. Ján Čabala, konferencierka Mgr. Janka Koreňová mu dodala životnú iskru a jej moderátorské vstupy boli plné radosti z krásneho dňa venovaného ľudovej piesni a tancu. V bohatom programe sa nám predstavili: DFS Giraltovcian, DFS Hrabovka, FS Orgonina, DFS Kukovčan, FS Topľan a Ženská spevácka skupina z Giraltovcie. Pestrá paleta spevu, tanca a hudby plynula z pódia celé popoludnie, hľadisko bolo plné, nedeľa venovaná folklóru sa vydarila. Opäť sme si pripomenuli unikátnu a nezabudnuteľnú krásu slovenského folklóru. Vrátili sme sa niekoľko storočí dozadu, do dediniek ukrytých medzi kopcami a pripomenuli sme si dávnu minulosť našich otcov a materí. Naša slovenská duša plná folklóru mala 8. júna v našom mestečku svoj sviatok.

Bola vylosovaná aj tombola a na niektorých návštevníkov nášho festivalu sa usmialo šťastie v podobe darčeka, ktorý im bude pripomínať popoludnie strávené s ľudovou piesňou a tancom.

Ďakujeme sponzorom, ktorí prispeli k zdarnému priebehu nášho festivalu:

- Mestu Giraltovcu
- Kovod s. f. Mariánovi Digoňovi
- p.Ľubomírovi Krupovi
- Kvetinárstvu p. Sukovského
- Predajni Lucia – p. Deutchovej
- Poľnohospodárskemu družstvu – Brezov
- Predajni Ludus s.r.o.
- Tlačiarňu UNIPRESS – p. Puchalík
- p. Štefanovi Kolesárovi
- Predajni Klenoty – p. Anna Paľová
- p. Jánovi Foltínovi
- p. Jozefovi Matimu

Redakcia

VZÁCNE STRETNUTIE

Jubilejné stretnutia maturantov bývajú vzácnou príležitosťou na hodnotenie a spomienky. Po päťdesiatich rokoch sa na pôde giraltovskej Alma mater stretli 6. júna v poradí tretí absolventi Jedenásťročnej strednej školy / tak sa vtedy volalo gymnázium/ z rokov 1955-1958. Presne v deň, keď pred celým polstoročím absolvovali skúšku dospelosti a práve v triede, ktorú v tom čase nazývali “svojou“.

Boli vtedy nádherne mladí, plní optimizmu a nádeje, predstáv o budúcnosti, pripravení vykročiť na cestu do dospelosti. Dnes sa vrátili poznamenaní časom i skúsenosťami, aby sa po dlhých desaťročiach opäť stretli a spomínali spolu so svojimi triednymi učiteľmi p. Jozefom Štrusom a p. Michalom Sivčom, ktorý dnes žije v Humennom.

Nevideli sa dlhých 50 rokov, tentokrát si ale predsavzali, že to musí vyjsť, a tak sa pustili do organizátorskej práce. Domáci organizačný výbor /p.Bajcúrová, Mgr. Digoň, MUDr. Marcinka, Juraj Goliáš/ zložitým spôsobom získali adresy spolužiakov roztratených po celom Slovensku, Čechách, ba aj v ďalekej Kanade /p Edita Babicová, p.Goliáš/. Z pôvodných 28 spolužiakov 2, žiaľ zomreli, no 16 prišli do Giraltovcu, aby si pripomenuli bezstarostnú mladosť a študentské časy, porozprávali si svoje osudy, pochválili sa svojimi úspechmi, navzájom sa zdôverili s tým, čo im život nadelil. Kedysi do Giraltovcu prichádzali z celej topľanskej doliny, osadenstvo ich triedy tvorili študenti od Kurimy po Hanušovce, od Koprivnice a Kožian až po Chmeľov a susedné Čelovce.

Medzi bývalými spolužiakmi bol aj Mgr. Štefan Digoň, spomienky ktorého mali dvojaký charakter, okrem študentských zážitkov si určite pripomenul aj svoje viacročné pôsobenie na gymnáziu vo funkcii zástupcu i riaditeľa školy.

Na pôde školy ich privítal súčasný riaditeľ p. Juraj Auerswald, jubilanti si vypočuli báseň i príhovor jedného zo spolužiakov./ MUDr. Marcinka zo Svidníka/. A potom sa už spomínalo a spomínalo. Najprv triedni učiteľia, potom spolužiaci. Oficiálnu časť uzavreli študentskou hymnou Gaudeamus a pokračovali v spomienkach pri prestretom stole v Nebíčku. Blížiaci sa večer im pripomenul, že je čas ukončiť vzácne a milé stretnutie. Končili ho sľubom, že nabudúce už nebudú čakať tak dlho na najbližšie stretnutie, ale uskutočnia ho o rok, aby mali možnosť stretnúť sa aj s tými, ktorí tentokrát z vážnych rodinných dôvodov nemohli prísť.

Bývalí študenti obdivovali, ako sa zmenil interiér i exteriér ich školy, konštatovali, že aj mesto je na nepoznanie zmenené. V spomienkach sa vrátili k bývalému riaditeľovi školy p. Ondrejovi Orendáčovi, ktorý kedysi stál pri zrode nášho gymnázia / vzniklo v r. 1953/. Spomínali na jeho prísnosť a zásadovosť, ale zároveň láskavú starostlivosť o študentov, a to aj po skončení štúdia. Pre p. riaditeľa bolo samozrejmé, že pozorným okom sleduje osud svojich študentov, ďalej im pomáha dobrou radou, poučením či usmernením na správnu cestu.

Nezabudnuteľné pre nich ostali perfektne odučené hodiny francúzštiny, keď sa konverzovalo nielen na hodinách, ale aj na chodbe školy. Pripomínali si aj vzťah k vtedajším profesorom, ktorý charakterizovala až zbožná úcta a rešpekt, a porovnávali si ho s dnešnou praxou v školách. Slová a rady učiteľov sa mnohým vryli natrvalo do pamäti, prijímali ich, brali vážne a riadili sa nimi po celý život. Azda aj vďaka tomu z nich vyrástli výborní odborníci, ktorí úspešne zastali svoje miesto v živote. Sú preto vďační škole i učiteľom, ktorí im sprostredkovali nielen poznatky, ale aj životnú múdrosť a hodnoty, ktoré im pomáhali naplniť svoje poslanie na Zemi.

Do Gíraltoviec sa teda nakrátko vrátili bývalí abiturienti z Prešova, Košíc, Bardejova, Svidníka a Vranova n/Topľou. Na ďalšie stretnutie sa teší p. Hana Paľová z Prahy i E. Babicová z Kanady a % ďalší. Želajme im, aby ich kroky často smerovali do Gíraltoviec, mesta svojej mladosti.

A. Škurlová

Otvorenie areálu CVČ v Gíraltovciach

V pekné slnečné odpoľudnie 26.júna otvorilo CVČ v Gíraltovciach novovytvorené priestory areálu, ktorý ponese názov "Girlandia ". Deti a mládež nášho mesta a okolia si nielen počas prázdnin prídu na svoje na minigolfom a minifutbalovom ihrisku, horolezeckej stene, dopravnom ihrisku či v ZOO vtáctva alebo Galérii Slniečko. Najviac sa všetky deti potešili otvoreniu bazéna, ktorý už dávno chýbal nášmu mestu.

Slávnostné otvorenie umocnila prítomnosť vzácných hostí, ktorých sme mohli privítať v zložení :p.Michal Gondek poslanec PSK, p. Miroslav Štofa podplukovník- riaditeľ okresného policajného zboru Svidník, p, Ján Holodňák, poslanec VÚC a koordinátor CVČ vo riaditeľa SOU Svidník.

Súčasťou otvorenia areálu bolo aj otvorenie \\\"Siene slávy Igora Nováka\\\", ktorú sme pripravili v Galérii Slniečko. Pri tejto príležitosti sme medzi nami privítali p. Riu Novákovú, manželku a Ingu Eristavi Novákovú, sestru nebohého Igora Nováka s manželom Temuri Eristavi. Pre športovú verejnosť bolo zaujímavé privítať respektíve stretnúť seniorov Tatranu Prešov v zložení : Mikuláš Komanický, Richard Höger, Miroslav Sopko, Rudolf Pavlovič ,Štefan Varga, Marián Semančík, Štefan Pall, Ľudovít Štefan, Ján Molka, Anton Varga, Jozef Val'ko, Bartolomej Majerník, st. Igor Novák sa veľmi zapísal do života p. Martinovi Filipákovi ako futbalista a dobrý priateľ a zaspomínať si na neho k nám prišiel aj jeho hráč Bartolomej Majerník ml. Vzácnym hosťom tohto podujatia bol nesporne aj bývalý športový komentátor p. Karol Polák, ktorý sa mikrofónu ujal aj u nás pri futbalovom zápase chlapcov 1.roč.ZŠ a prešovských seniorov Tatranu. Bola to radosť pozeráť sa na tento športový súboj, v ktorom seniori pookriali a juniory budú mať celoživotnú spomienku na to, s kým hrali.

Medzi hosťami sme ďalej privítali p.Kučerenku, herca Ukrajinského divadla, poslancov nášho mesta p. Emila Bzdil'a a p. Miroslava Deutscha, ktorý bol nielen futbalovým priateľom p. Nováka. Medzi nás prišiel aj Milan Varganin, manažer MEK Slovan Gíraltovce, ktorého s Igorom spájal veľký záujem o tento šport , ale aj hlboké priateľstvo s ním a jeho rodinou.

Boli sme radi, že naše pozvanie prijali aj riad. škôl a školských zariadení v našom meste : p. Koššala-ZSS, p.Zajac-ZUŠ, p.Kimák-Fejko-SZŠ, p. Rogul'ová - MŠ, pracovníci MsÚ, p. Kozák- ŠÚ, ale aj široká verejnosť a rodičia s deťmi, ktoré si hneď vyskúšali všetky naše stanovišťa. Na nich ich čakali pracovníci CVČ v oranžových tričkách tohto zariadenia. Prítomné deti sa mohli vyšantit' aj na atrakciách - skákacie domy a býk. Odvážlivci nielen chlapci, ale aj dievčatá si vyskúšali aj horolezeckú stenu ,a aj na minigolfe či iných stanovištiach bolo stále obsadené záujemcami, v horúčave tohto dňa veľmi lákal bazén a veru ho mnohí aj vyskúšali.

Počas kultúrneho programu vystúpili mladí speváci účastníci SHS/Slovensko hľadá superstar/ II. a III.- Jakub Petraník, Filip Lenárt a Robo Šimko, ktorí nás potešili peknými pesničkami a mladí divadelníci CVČ pekným divadielkom. V interview s p. Polákom nám Inga Eristavi Nováková rozprávala o svojom detstve s bratom Igorom o svojich rodičoch a ich veľkej láske - slovenského vojaka a gruzínskej lekárky sfilmovej v krásnom príbehu "Prerušená pieseň" a spečatenej manželstvom a príchodom na

Slovensko. Pri otváraní "Siene slávy" nám pani Ria porozprávala o živote s manželom Igorom Novákom, o živote s futbalistom, ktorý celý svoj život miloval futbal, mal rád svoje tri deti a láska k lopte a zelenému trávniku, ktorá sa prelínala celým jeho bytím zasiala sa aj do srdc nielen jeho synov, ale aj dcéry. Pripomenula nám, že aj keď Igor prešiel mnoho futbalových ihrísk, ale to giraltovské mal najradšej a preto je veľmi rada a vďačná, že sme na neho nezabudli a takto sme mu dali úctu v našej galériu./Môžete ju navštíviť počas leta od 30.06.-do 11.07.2008 v čase od 10 00 hod do 18 00 hod/.

Sme veľmi radi, že sa nám podarilo zrealizovať otvorenie - Girlandie - areálu, ktorý ešte budeme počas leta zveľaďovať a rozširovať aby ste v ňom mohli zmysluplne tráviť svoj voľný čas. Riaditeľ CVČ p. Ján Vook ďakuje všetkým, ktorí sa svojou prácou, sponzorstvom, dobrou radou alebo nápadmi pricinili o skrášlenie a pripravenie týchto nových priestorov, ale aj o samostatný priebeh dňa. veľká vďaka nesporne patrí p. Jánovi Rubisovi, primátorovi mesta za jeho podporu a pod ktorého patronátom sa tento veľký projekt uskutočnil.

Helena Sušinková, pracovníčka CVČ

Kvinta z Gymnázia v Giraltovciach slávnostne preberala cenu v Divadle Aréna v Bratislave

Ako to začalo?

[YOUNG ENERGY - II. ročník](#), pod týmto názvom Slovenské elektrárne Enel v spolupráci s talianskou agentúrou La Fabricca realizovali už druhý ročník medzinárodného projektu zameraného na školy. Počas mesiacov apríl, máj naši študenti, ktorí sa zapojili do tohto projektu, vypracovávali elaborát (prácu), ktorého nosnou témou bola energia. Zapojené kolektívy tried absolvovali aj exkurziu v závode vo Vojanoch a názorne videli teóriu aplikovanú v praxi. Do tohto

medzinárodného projektu boli okrem Slovenska zapojené aj školy z Talianska, Chile, Kostariky, Guatemaly, Bulharska a Rumunska.

Všetky práce v prvom kole vyhodnotili regionálne komisie (Bratislava, Jaslovské Bohunice, Mochovce, Trenčín, Nováky a Vojany).

Výsledky regionálnej komisie nás potešili: trieda 2.A sa umiestnila na 7. mieste a trieda sexta na 10. mieste. Trieda **kvinta** ako **druhá najlepšia**, vo Vojanoch, postúpila na vyhodnotenie národnou porotou. Celkovo bolo v II. ročníku projektu Young Energy hodnotených 207 prác.

Vyhrať nebolo také jednoduché!!!

V národnom kole bolo hodnotených 18 najlepších prác (elaborátov) v kategórii základné školy a 18 prác (elaborátov) v kategórii stredné školy.

Národná komisia hodnotila práce v tomto zložení:

Paolo Ruzzini	Predseda Predstavenstva a generálny riaditeľ – Slovenské elektrárne, a.s.
Alena Mihaliková	Kancelária štátnej tajomníčky pre RŠ, ĎV a štátnu starostlivosť o šport, Ministerstvo školstva

	Slovenskej republiky
Slávka Boldocká	redaktorka, Hospodárske noviny
Michele Bologna	Vedúci sekcie komunikácie a vzťahov s médiami - Slovenské elektrárne, a.s.
Eduard Strýček	Predseda Dozornej rady – Slovenské elektrárne, a.s.
František Janíček	Prorektor, Slovenská technická univerzita v Bratislave
Juraj Kukura	riaditeľ, Divadlo Aréna
Mauro Mantica	Agentúra La Fabbrica – medzinárodný koordinátor projektu YE

Členovia národnej komisie určili toto poradie pre stredné školy

Umiestnenie	Škola, adresa	Trieda	Koordinátor na škole	projektu
1.	Gymnázium Ladislava Sárú, 841 04 Bratislava	Sárú, Septima A	Viera Lisá	
2.	Gymnázium, 901 01 Malacky	1.mája 8, Sexta	Mária Prnová	
3.	Gymnázium, 087 20 Gíraltovce	Dukelská 30, Kvinta	Ingrid Meščanová	

Prečo sme sa tak tešili.

Slávnostný ceremoniál spojený s odovzdávaním ocenení víťazným školám sa konal dňa 17.06.2008 v priestoroch Divadla Aréna.

Študenti získali MP3 prehrávače a PC pre školu. Na podujatí stretli Sajfu, Laci Strikeho, mohli si vypočuť krásne operné dielo a zažiť laserovú šou. Samozrejme, nesmieme zabudnúť na rôzne špeciality, ktoré boli pre všetkých zúčastnených pripravené. Všetci sme odchádzali plní nových dojmov a zážitkov s myšlienkou zapojiť sa do tejto súťaže o rok opäť. Kvintáni si však ešte v medzinárodnej časti tohto projektu našli nových kamarátov z Talianska, pretože počas súťaže v spolupráci s talianskou školou "Girolamo Fabrizio" , s ktorou elektronicky komunikovali, vytvorili 2 časti puzzle. Chceme poďakovať aj pani Martine Katrenčíkovej, z agentúry La Fabbrica, s ktorou sme intenzívne komunikovali počas priebehu súťaže a pánovi Ing. Jánovi Husárovi zo sekcie komunikácie Slovenských elektrární.

Trieda kvinta sa chce aj touto formou poďakovať mestu Gíraltovce, Centru voľného času a Gymnáziumu v Gíraltovciach, že sa mohla zúčastniť slávnostného ceremoniálu v divadle Aréna v Bratislave pripraveného na vysokej úrovni.

Ing. Ingrid Meščanová
Gymnázium Gíraltovce

AKO TO VIDÍM JA

Prvé historické správy o Rómoch na území Európy pochádzajú zo 14. storočia aj keď v análoch 11. storočia sa nájdu správy o tom, že stredoveké cirkevné authority považovali týchto ľudí za nebezpečných a cirkvou boli aj prenasledovaní. Bolo to hlavne kvôli odlišnosti a kvôli praktikám v čiernej mágii.

Prvá správa o pobyte Rómov na Slovensku je z roku 1322. Táto správa hovorí o tom, že v Spišskom regióne sa nachádzajú cigáni. Jednotlivé skupiny Rómov sa predstavovali ako pútnici z malého Egypta. Hovorili o sebe, že sú kajúnci hriešnici, ktorí musia putovať po

svete. Miestne obyvateľstvo ich legendám aj verilo a preto ich prijímalo pohostinne. Rôzni šľachtici, panovníci a dokonca aj pápež im vydávali ochranné listiny – Glejty. Sám cisár Žigmund Luxemburský v roku 1423 na Spišskom hrade vystavil listinu pre „Cigánskeho vojvodu Ladislava.“

Od druhej polovice 15. storočia sa vzťah európskeho obyvateľstva k Rómom mení. Pohostinnosť sa mení na nedôveru, ba až na otvorené nepriateľstvo.

V niektorých krajinách boli postavení mimo zákon a boli aj kruto prenasledovaní. Tieto praktiky boli prevádzané hlavne v západnej Európe no, najhoršie to bolo v Nemecku, Španielsku a Francúzsku. V Uhorsku sa o trvalé usadenie Rómskeho obyvateľstva pokúsili panovníci Mária Terézia a Jozef II.

Mnohé ich predstavy sa nedali uskutočniť, lebo obsadili viaceré moderné myšlienky. Išlo hlavne o dôraz na školskú dochádzku, výchovu detí a nemali byť nazývaní cigánmi, ale novosedliakmi a mali splynúť s ostatným obyvateľstvom.

Na základe týchto nariadení, Rómov už nevyháňali ale počítali s nimi ako obyvateľmi svojej krajiny. Tieto nariadenia obidvoch panovníkov sa stali akýmsi vzorom prístupom k Rómskemu obyvateľstvu aj v ďalších európskych krajinách. Na Slovenskom území v II. polovici 18. storočia u Rómov prevládal usadlí spôsob života. Rómovia sa živili najmä kováčstvom, muzikanstvom ale aj príležitostnou poľnohospodárskou prácou. O riešenie Rómskej problematiky sa pokúšal španielsky panovník Karol III. pomerne úspešne. Veľa Rómov sa tam usadilo a dnes ich tam žije 800 000. Celkom úspešne v tomto čase rieši Rómsku problematiku aj srbská vláda, aj keď sa nespĺnili očakávania, no zhruba 60% všetkých Rómov v Srbsku sa skutočne usadilo. Teraz tam žije okolo 450 000 Rómov. Vidíme, že problém Rómov sa rieši prakticky od 15. storočia. Nevytvorili ho len Rómovia, ale aj obyvatelia Európy ktorí neprijali Rómov ako seberovných, ale prijali ich ako obťaž a ako ľudí, ktorí sú menejcenní.

My dnešní Rómovia môžeme byť povďační osvietenským panovníkom Márií Terézii a Jozefovi II., že ako prvý sa začali zaoberať rómskou problematikou a skutočne svojimi nariadeniami aj riešili tento problém.

Ešte k pomenovaniu Cigán.

Rómovia nikdy nikde si nepriali ani sa nestotožnili s týmto pomenovaním. Výraz Cigán sa najčastejšie odvodzuje od slova Athingan - Atsigan, z toho názvu je odvodené pravdepodobne turecké slovo Cingelener, talianske – Zingari, nemecké – Zinguer a slovenské – Cigán.

V celej Európe žije približne 8 500 000 Rómov. Z toho najviac v Rumunsku -2 500 000, Španielsko, Bulharsko -800 000, Maďarsko – 600 000, Slovensko – 520 000, Turecko-500 000, Srbsko – 450 000.

/ Použitá literatúra – „Kto sú Rómovia“ – Mgr. Stanislav Cina./

Pripravil Jozef Cina

HURÁ NA VÝLET

Blížiaci sa koniec školského roka a začiatok leta býva na školách už tradične obdobím poznávacích exkurzií a školských výletov, jednoducho aktivít spojených s cestovaním namiesto vyučovania, čo deťom prináša vždy veľkú radosť. Zorganizovať školský výlet s deťmi zo sociálne slabších rodín, ktorých je prevaha v našej škole, nie je jednoduchou záležitosťou. Keďže p. učiteľka Bc. Magdaléna Juhasová, dobre pozná rodinné pomery našich žiakov, prišla s návrhom, ktorý už prediskutovala s otcom pánom Jozefom Cinom, predsedom OZRO – ROMANO KHAMORO a výlet na hrad Ľubovňa bol zabezpečený zdarma. Triedni učitelia dostali za úlohu vybrať za každú triedu žiakov, ktorí si zaslúžia účasť na výlete, musia

mať dobrú dochádzku a zodpovedný prístup k školským povinnostiam. Dňa 4.6.2008 o 8. hodine sa všetky miesta v autobuse zaplnili usmiatymi žiakmi a pedagógmi zo Špeciálnej základnej školy v Giraltovcich. Očakávanie nádherného zážitku sa im zračilo z očí, cesta ubiehala v pohode a rýchlo, veď pesničiek sa v rámci vyučovacích hodín na hudobnej výchove naučili dosť.

V dohodnutom termíne nás už očakávalo hradné panstvo so slovami: „Vstúpte teda s nami do sveta rozprávok“. No ešte predtým, ako sme prešli cez vstupnú bránu, museli sme zdolať cestičku, vedúcu do strmého svahu. No stálo to zato, pútavé rozprávanie hradného pána o histórii hradu Ľubovňa s veľkou pozornosťou sledovali deti aj vyučujúci. Hrad Ľubovňa sa vypína na vápencovom brale nad Starou Ľubovňou. Postavený bol začiatkom 14.storočia, najstaršiu časť hradu tvorí hlavná veža a gotický palác. Hrad sa po roku 1412 stal sídlom poľských starostov, čo prospelo jeho rozvoju. V roku 1553 hrad úplne vyhorel. Počas rekonštrukcie sa postavil nový renesančný palác. V roku 1642 bol postavený barokový palác a roku 1647 kaplnka. Pod hradom Ľubovňa sme navštívili Ľubovniansky skanzen s ukázkami ľudovej architektúry Spiša a Šariša. Videli sme najcennejší exponát, ktorým je zrubový gréckokatolícky kostol archanjela Michala z Matysovej z roku 1883. Najpočetnejšie zastúpenie v expozícii mali drevené obytné domy zo začiatku 20.storočia. Výber exponátov je veľmi bohatý, deti mali možnosť vidieť predmety dennej potreby, taktiež i výrobné nástroje doplnkových zamestnaní obyvateľov: drotárov, obuvníkov, debnárov, tkáčky a stolárov. V obytných domoch sme mali možnosť vidieť nainštalované ukážky ľudových zvykov: narodenie, svadba, Vianoce a Veľká noc. V prírodnom amfiteátri v skanzene boli organizované šermiarske súboje okorenené dobovou hudbou. No ak navštívite toto miesto tak ako my, pri východe sa vám naskytne pohľad na majestátné hradné múry, ktoré sú postavené uprostred lesa na kopci, čo nám umožňovalo výhľad na scenériu mesta Stará Ľubovňa. Odporúčame návštevu, neľutujete. Je super, ak sa výlet končí známou pesničkou: „ Už sme doma, už sme tu, už sme prišli z výletu ...“.

Za príjemne prežitý deň, krásne zážitky, patrí veľké „ ĎAKUJEME“ pánovi Jozefovi Cinovi a pani učiteľke Bc. Magdaléne Juhasovej.

E. Virostková

ZDRAVÉ DÚŠKY PO CELÝ DEŇ

Vo vode doslova plávame, každá naša bunka. Verte či nie, ale viac ako polovicu z nás -60 percent našej telesnej hmotnosti, tvorí voda. Vody máme najviac v krvi, až 91 percent, ale dodržiavanie pitného režimu „ v krvi“ mnohí nemáme. Prítom si neuvedomujeme, že naše telo „jazdí“ na vode. Nedostatok vody pociťuje naše telo prekvapujúco ešte väčšmi ako nedostatok vzduchu. Ak sa nám zmenší prísun vzduchu o 56 percent, maximálne sa nám zakrúti hlava. Ale pri 5-percentnej dehydratácii už organizmu hrozí prehriatie, kolaps krvného obehu a šok.

Do dvanástej liter tekutín.

Ak sa vám podarí vypestovať tento návyk, vaše telo nám bude vďačné. Pitie vody si vyžaduje určitý režim. Uvedomme si, koľko toho vypijeme ráno, pred odchodom do práce. Sú ľudia, ktorí svoj deň začnú šálkou kávy / tá má prirodzene, močopudný odvodňujúci účinok/ a dopoludnia už nevypijú ani kvapku! Takže – alkohol, káva či silné čierne čaje sa do pitného režimu nepočítajú.

Nápoje a ich použiteľnosť.

Vhodné

- voda
- minerálne vody s nízkym obsahom sodíka
- bylinkové čaje
- voda s výťažkom z vňatí, listov, bylín
- 100% ovocné a zeleninové šťavy

Menej vhodné

- ostatné minerálne vody
- čierny čaj
- voda so sirupom
- ovocné nektáre

Nevhodné

- farebné a aromatizované sladké nealko nápoje

Prevzaté z denníka Pravda

POĎAKOVANIE

Stratu blízkeho človeka prežíva každý ťažko. Čas je ten, ktorý by mal pomáhať vyrovnávať sa so skutočnosťou. Ale je aj tým, ktorý každým dňom pripomína prázdne miesta v dlhoročnom spoložití. Myšlienkami sa vraciame do minulosti, ožívujeme udalosti, stretnutia, rôzne príjemné i ťažké chvíle. A práve tie si pripomína aj p. Anna Hanková uvedomujúc si, aký dôležitý v živote človeka je priateľ, ktorý je nablízku, má vždy potrebné slová usmernenia, povzbudení. Na poďakovanie vraj nie je nikdy neskoro. A tak sa chce aj s odstupom času poďakovať tým, ktorí boli vždy nablízku jej už nebohému manželovi Ladislavovi Hankovi a ktorí takéto povzbudzujúce slová pre neho vždy našli. Úprimné poďakovanie chce vyjadriť MUDr. J. Hrinkovi, ošetrovateľskému lekárovi MUDr. J. Vlčkovi a MVDr. J. Gazdičovi.

p. Anna Hanková

ZOPAKUJME SI

6 miest na najlepšie kúpanie

- Tatralandia, Liptovský Mikuláš, aquapark s najväčšou ponukou atrakcií, možností športového využitia a relaxačných aktivít.
- Bešeňova, obľúbené termálne kúpalisko pri Ružomberku s celoročnou prevádzkou.
- Oravice, termálne kúpalisko s celoročnou prevádzkou.

- Margita- Ilona, Levice, známe kúpalisko, na juhu Slovenska.
- Vincov les, Sládkovičovo, obľúbené letovisko na skok od Bratislavy, Trnavy i Nitry.
- Vadaš, Štúrovo, kúpalisko v najteplejšej oblasti Slovenska.

Skanzeny

- Bardejov, v blízkosti kúpeľov 30 objektov ľudovej architektúry horného Šariša.
- Banská Štiavnica, tajchov, ako systém budovaný od 16. stor., s bankským múzeom v prírode.
- Humenné, v centre mesta expozícia ľudovej architektúry východokarpatskej oblasti s dreveným kostolom z Novej Sedlice.
- Vychylovka, kysucká ľudová architektúra, štvorkilometrová historická úvratňová železnica
- Bojnice, Hornonitriansky bankský skanzen s trojhodinovou prehliadkou 566 metrov dlhej bane je v blízkosti hradu a zoologickej záhrady.
- Martin, najväčšie prírodné múzeum slovenskej dediny so všetkými typmi turčianskych obydlí
- Svidník, s múzeom ukrajinsko-rusínskej kultúry.
- Nitra, 33 objektov je umiestnených v areáli výstavniska Agrokomples s úzkokoľajnou železnicou.
- Stará Ľubovňa, s národnopisnou expozíciou v prírode pod Ľubovnianskym hradom.
- Pribylina, najnovší skanzen prevažne so stavbami so zátopových lokalít Liptovskej Mary.

PRANOSTIKY NA JÚL - AUGUST

- Aký bude júl, taký bude január.
- Na Cyrila a Metoda nastala najkrajšia letná pohoda. / 5.júl/
- Na svätého Jakuba dopoludnia leto, odopoludnia zima.
- Svätá Anna, chladná zrána
- August začína, čo júl skončil.
- Horúčosť v auguste ničomu neškodí, iba čo mlynár po potoku brodí
- Na Svätého Vavrinca padajú jeho slzy. /10.august – roje meteoritov/
- Ako teplo je na Augustína, taká studená bude Katarína..

ZÁHRADNÍCKE OKIENKO

V júli môžeme prerezať koruny čerešní, višní a marhúľ, koncom mesiaca aj orech. Robíme chemickú ochranu proti plesni zemiakovej, pásavke zemiakovej, voške na paprike, múčnatke uhorkovej, roztočníkom, voške kapustovej, plesni cibule, na ovocných stromoch proti múčnatke, chrastavosti, voške, obalovaču, hrdzi hruškovej, móre hruškovej a puklici

Júlové práce v bodoch

Zeleninová záhrada

- výsadba neskorého karfiolu, zimnej kapusty a póru
- postupné siatie červenej repy, mrkvy, hlávkového šalátu a kvaky
- pretrhávanie jablák, letné prerezávanie tvarovaných jabloní
- ošetrujeme proti plesni a škodcom

Kvetinová záhrada

- obstrihávame živé ploty
- prepichovanie dvojročných kvetov
- množenie fuksií, pelargónii
- predbežné odstraňovanie odkvitnutých kvetov

Skleníky

- pravidelné prihnojovanie zeleniny
- odstraňovanie zálistkov na rajčiakoch
- množíme kríky odrezkami skalníka, zlatovky, jazmínu, hlohyne, vaigelia, kamélie, rozmarínu, budleja, fuksie a hortenzie

Do polovice augusta vysádzame šalát a štrbák nie príliš hlboko inak hrozí riziko zahňvania a zlé tvorenie hlávkov. Koncom augusta vysievame zimnú kapustu, vhodná odroda Arkta. Pre jesenný zber vysievame špenát, redkvičku a reďkev.

Zberáme hlávkový šalát a poloskorý kaleráb, kapustu letnú, karfiol, brokolicu a letný pór. Robíme základný rez kôstkovín do konca augusta. Zakladáme záhony jahôd. Proti pehovitosti aplikujeme hnojivo Florasím calcium, Wuxal.

Koncom mesiaca môžeme skrátiť letorosty broskýň na ktorých sa tvoria kvetné očka ako základ úrody na budúci rok.

Lubomír Krupa

Z P O Z

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali:

Daniela Juhasa
Daniela Švača
Leu Križanskú
Tomáša Val'anyho
Mareka Katriňaka
Mareka Dreveňaka

Leonarda Štekláča

V mesiaci júl svoje životné jubileá oslávia:

Kaľavská Alžbeta	80	Haluška Stanislav	55
Schrenková Alžbeta	80	Kurej Milan	55
Bužo Ernest	70	Vasiliaková Viera	55
Cvikliková Magdaléna	65	Havrila Andrej	50
Gačová Irena	65	Kovalčík Pavol	50
Bakaľár Pavol	60	Dlabal Vladimír	50
Gočová Anna	60	Koščová Mária	50
Vasilišinová Irena	60	Harčariková Božena	50
Bakaľarová Anna	60		

V mesiaci august svoje životné jubileá oslávia:

Kožlej Ján	70
Bakaľarová Anna	65
Šima Michal	60
Nováková Mária	60
Saraka Ján	55
Hatala Milan	55
Sabolová Viera	55
Juhasová Anna	50
Mihaľová Zuzana	50

Manželstvo uzavreli :

Ing. Ján Kopásek - Ing. Alena Kmecová
Čadca Giraltovce

Š P O R T

Zmena na lavičke MFK Slovan.. ***KAČALU VYSTRIEDAL PUHÁK***

V polovici júna sa skončili majstrovské záporenia vo všetkých regionálnych súťažiach. V III. futbalovej lige skončil prvý Poprad a postúpil do II. ligy. Čierny Peter zostal Žakarovciam, Kr. Chlmcu a Turni. Futbalisti MFK Slovan Giraltovce obsadili konečnú štvrtú priečku. Je to výborné umiestnenie ihneď za trojicou silných klubov. Je to skvelý úspech giraltovského klubu a zároveň výborným vysvedčením účinkovania mužstva v III. lige.

Vít'azstvo s Kráľovským Chlmcom dalo aj bodku za pôsobením trénera Radoslava Kačalu v Giraltovciach. Predseda MFK Slovan Ing. Emil Mati mu v prestávke tohto zápasu vyslovil poďakovanie a dôstojne sa s ním rozlúčil. Funkcionári Slovana hľadali vhodného adepta na trénersky post a po I. Novákovi, J. Bubenkovi a V. Rusnákovi si na trénersku lavičku Giraltoviec opäť sadne známa prešovská futbalová osobnosť – Ľubomír PUHÁK. Mladý ambiciózný tréner s bohatou hráčskou kariérou naposledy pôsobil v Starej Ľubovni. V Slovane veria, že v svojej práci zúročí svoje veľké skúsenosti z vyšších súťaží a zároveň bude on sám motiváciou pre svojich zverencov.

VIZITKA ĽUBOMÍRA PUHÁKA

Narodil sa 15.2.2007. Je odchovancom prešovského Tatrana v ktorom prešiel všetkými kategóriami. Základnú vojenskú službu absolvoval v Ozete Dukla Trenčín. Po návrate hral v Prešove ešte I. futbalovú ligu v rámci Československa. Od roku 1996 pôsobil v Českej republike. Najprv účinkoval v druhej českej lige v dresoch Turnova a Vítkovic. Úspešný bol v Opave , ktorá hrala v najvyššej českej súťaži. Odohral tam 43 zápasov a pamätný je jeho gól Viktórii Plzeň v dôležitom zápase , keď vyrovnal stav na 1:1.Tento zápas sledovalo vyše 12 000 divákov. Potom sa vrátil na Slovensko a hral za Čaňu v II. Lige. Ihneď v prvom zápase bol najlepším hráčom Čane. Strelil dva góly, tretí pripravil a diváci mu na konci mohutne aplaudovali. Krátko účinkoval aj v Kračúnovciach a potom v Starej Ľubovni sa veľkou mierou zaslúžil o postup až do I. ligy a rozmach futbalu v tomto okresnom meste. Počas poslednej sezóny už bol hrajúcim trénerom v tomto klube.

/Tu dať tabuľky ak môžem poprosiť/

Sezóna 2007/08

Najlepší strelci MFK Slovan Giraltovce – starší žiaci

Jakub Verčimák - 28 gólov

Stanislav Šinal' - 14 gólov

František Halek - 9 gólov

PRVÝM SÚPEROM V.TATRY

V Košiciach sa 4. júla uskutočnil aktív ŠTK VsFZ na ktorom podľa pridelených čísel vyžrebovali nový ročník III. futbalovej ligy. Nováčikmi sú Moldava a Nižný Hrušov z II. ligy vypadli Sabinov a Stropkov. Už podľa zoznamu mužstiev sa v odborných kruhoch aj širokej futbalovej verejnosti otvorene hovorí o tom, že táto súťaž bude oveľa ťažšia , ako tá predošlá. Úvodný program MFK Slovan:

6. augusta V. Tatry - Slovan (streda)

10. augusta Slovan - Lok. Košice

16. augusta Moldava - Slovan (sobota)

24. augusta Slovan - Barca

30. augusta Sobrance - Slovan (sobota) .

FRAGARIA CUP 200/8

Na 7. ročník Medzinárodného futbalového turnaja mládeže, ktorý sa konal od 3.7. – 7.7. 2008 v Prešove sa zúčastnilo aj mužstvo MFK Slovan Giraltovce - starší žiaci ročník 1993 – Kategória UP 15 pod patronátom medzinárodného futbalového rozhodcu p. Ľuboša Michela a za aktívnej podpory Prešovského samosprávneho kraja, mesta Prešov a Slovenského futbalového zväzu.

Naše mužstvo starších žiakov vo svojej kategórii z 32 mužstiev skončilo na peknom treťom mieste.

Hráči: J. Kundra, R. Michalov, F. Halek, B. Halek, M. Lukáč, L. Mital', P. Pankuch, M. Cigán, J. Verčimák, P. Čurlík, P. Kuriplach, E. Michalko, D. Kyjak, S. Šinaľ, J. Novák, J. Čekel'ský, E. Tomko, M. Briško.

Základná skupina „D“

MFK Slovan - FC Junior – 95 Konotop (UA)	1 : 0	G: Kyjak
MFK Slovan - FC Tatran Prešov	0 : 3	
MFK Slovan - ŠNK Radgona (SL)	4 : 2	G: Kyjak, Verčimák 2, Šinaľ
MFK Slovan - SC Travedus Kalvária (LT)	1 : 1	G: Šinaľ
MFK Slovan - A.S. Rival Alba – Lulia (RO)	4 : 0	G: Verčimák 2, Novák, Briško
MFK Slovan - NK Široki Brijeg (BIH)	4 : 2	G: Šinaľ 2, Verčimák 2
MFK Slovan - FC Livadia Dzerzhinsk (BY)	2 : 0	G: Tomko, Verčimák

Štvrt'finále:

MFK Slovan – FC Inter Baia Mare FC 1 : 0 G: Halek

Semifinále:

MFK Slovan – 1. FC Tatran Prešov 4 : 0

O 3. miesto

MFK Slovan - FC Salyut – Enercia Belgorod 3 : 0 (kontumačné)

Spracovala redakcia podklady Patrik Partila

HOKEJBALOVÝ PRIMÁTOR CUP 2008 V NAŠOM MESTE

V dňoch. 4. – 6. júla 2008 zorganizovalo CVČ v spolupráci s Mestom Giraltovce 1. ročník hokejbalového turnaja O pohár primátora mesta Giraltovce p. Jána Rubisa PRIMÁTOR CUP 2008. Zároveň pri tejto príležitosti bolo slávnostne otvorené multifunkčné ihrisko, ktorého krstným otcom boli ligový hokejista HC Košice Marek Bartanus a Ladislav Šturko. 1. ročníka hokejbalového turnaja sa zúčastnilo 8 mužstiev. Michalovce, CVČ Giraltovce, Vranov n/ Topľou, Košice Šadca, Prešov, Košice Kamasz, Gbely a Svidník. Vo finálovom súboji sa stretli domáci výber CVČ s mužstvom Michaloviec. Zemlínčania boli napokon v dramatickom súboji víťazmi. Stretnutie skončilo výsledkom 3: 2. V súboji o tretie miesto sa viac darilo Vranovčanom. Porazili mužstvo Košice –Šadca.

Pri odovzdávaní cien ako aj pri otvorení ihriska boli primátor mesta Giraltovce Ján Rubis a poslanec národnej rady Mikuláš Krajčovič. Samozrejme pri odovzdávaní cien nechýbal ani riaditeľ CVC, ktorý bol hlavným organizátorom tohto vydareného hokejbalového turnaja. Víťazné mužstvá Michalovce si odnieslo okrem pohára turnaja aj 350 EUR, strieborní Giraltovčania 150 EUR a bronzoví Vranovčania získali prémiu 100 EUR.

Organizátori udelili aj individuálne ocenenia: Najlepší strelec turnaja s 13 gólmi sa stal Braňo Štefan (Michalovce), najlepší brankár Julo Kmec (Michalovce), najlepší rozhodca (traja) bol vyhlásený Roman Jančík zo Senice.

Na 4. mieste – Košice Šadca, 5. miesto – Prešov, 6. miesto – Košice –Kamasz, 7. miesto – Gbely a 8. miesto – Svidník.

Ka

ŠPORTOVCI SMÚTIA

Dňa 11.6.2008 zarmútila širokú futbalovú verejnosť správa, že jej rady vo veku 86 rokov navždy opustil pán Gejza SCHRENK. Pán Schrenk bol pre športový život v Giraltovciach veľkou postavou. V časoch giraltovského okresu pracoval ako tajomník športovej organizácie ČSZTV a dlhé roky pôsobil ako aktívny funkcionár v TJ Slovan Giraltovce, pričom sa v čelných funkciách zaslúžil o rozvoj tohto športu v Giraltovciach. Česť jeho pamiatke!

NAPRIEČ SLOVENSKOM

Aj posledný v skutočnosti prvý šesťdňový pochod, sme začínali 1. mája 2005 pri príležitosti 750. výročia založenia mesta Svidníka. V poslednú aprílovú noc prichádzame s priateľom Jankom do Blavy.

Prvá cesta vedie na Slavín, kde sa pokloníme pamiatke padlým sov. vojakom. Cez Kramáre sa dostávame k vysielacu Kamzík. Je tu veľa ľudí, ktorí si vyšli v tento májový deň do prírody. Stretávame tu aj slečnu Zozulovú, lyžiarku, ktorá nám pri rozlúčke zaželá veľa šťastia na pochode. Prechádzame cez lesný park, kde stretávame usmievavé a šťastné ctihodné sestry z materskej školy. Cez Krásny vrch prideme až na Červený kríž. Za Bielym krížom cez Kozí chrbát sa dostaneme na vrch Somár /644m/. Striedame kopce a doliny, aby sme vo večerných hodinách došli na Pezinskú Babu.

V týchto miestach bývajú motocrossové preteky. V miestnej chate, pozrieme si hokej a ukladáme sa k oddychu. Ráno šliapeme do vrchu, okolo vysielaca po troch hod. prideme na Taricové skaly. Sú to skaly naukladané vedľa i na sebe v rozmere 30x30m. Prejsť cez ne dá dosť námahy a pozornosti. Vpravo míňame rezerváciu pre zverinu. Do cieľa dnešnej túry-Sološnice prichádzame vo večerných hodinách. V miestnom parku sme našli miesto oddychu a nocľah. Po prvýkrát spíme pod holým nebom, preto zaspávame až neskoro v noci. Ráno sa umyjeme v studenom potôčiku, a stúpame na kopec Vápená-Roštún /640m/. Pohľad dolín Malých Karpát z tejto výšky je nádherný. Z údolí stúpa hmla, v diaľke vychádza slnko.

Počuť ranné vtáčstvo. Kocháme sa týmto javom. Odfotíme sa a prechádzame cez Mesačnú a Amórovu lúku okolo poľovníckej chaty. Po suchej a čistej ceste, ktorá v zime slúži aj ako bežecká trať, prideme do rekreačnej oblasti Buková.

Je tu vodná nádrž, hneď si vyskúšame teplotu vody a dohodneme nocľah s miestnym chatárom. O šiestej sme hore a šliapeme okolo hradu Ostrý kameň na Záruby. Opäť pohľad do dolín Karpát a na ich pohoria. Na Havranej skale sa naše cesty delia. Janko pokračuje po červenej značke, ja schádzam po žltej do Smoleníc za účelom obhliadky miestneho zámku.

Neskôr sa napájam na červenú značku a cez Rakovu prídem do pôsobiska Jána Hollého – Dobrú vodu. Pri pamätnej izbe tohto velikána postojíme s priateľmi z Brezovej pod Bradlom. Je zaujímavé, že chodník SNP vedie cez Cintorín okolo hrobu Jána Hollého, pri ktorom sme sa na chvíľu zastavili. Za dedinou je Dobrovský hrad, ktorý sme si prezreli. Sú tu jaskyne, do ktorých sa vchádza cez poklapy. Po 3 hodinách v Brezovej p Bradlom sa ubytujeme. V tento deň je tu aj spomienka výročia úmrtia M.R. Štefaníka. My sa na druhý deň pokloníme pamiatke tohto človeka na Bradle spoločne s predsedom spoločnosti M.R. Štefaníka p. Uhlíkom/ bratranec mojej manželky/.

Začína pršať a my si navliekame plášte a schádzame z Bradla na značku a po kopaniciach a samotách vchádzame na Myjavu. Keďže stále prší, uložíme sa na oddych v miestnom učilišti. Je to rodisko mojej manželky, ktorá tu má početnú rodinu.

Ráno nás čaká vyše 30km cesta. Z Myjavy cez Javorinu, miesto , kde sa každoročne stretávajú Slováci aj Moraváci, po hranici do mestečka Kvetná. Tu si, dám dobré pívko, porozprávam sa s miestnymi ľuďmi a putujem ďalej. Prechádzam okolo Janačkovho prameňa a začínam prudké stúpanie na Veľký Lopeník /912m/. Je tu postavený vysoký vysielateľ.

Po hranici sa dostávam do tur. oblasti, kde si nachádzame aj miesto na nočný odpočinok. Len čo zaľahneme, spustí sa silný dážď. Ráno nám chatárka urobí raňajky, za ktoré nechce ani korunu. Je to Slovenka žijúca na mor. strane. Poďakovanie na našej strane, rozlúčka a šliapeme po mor.-slov. hranici až na Machnáč, kde ju prekračujeme. Pokračuje strmé klesanie až do dediny Drietoma, kde vidím v jednom dvore 3- metrovú, bronzovú sochu Stalina. Odtiaľ cez Zlatovce vedie značka až do Trenčína a následne cez Kubru za štyri hodiny do Trenčianskych Teplíc.

Čo dodať na záver? Prešiel som naprieč Slovenskom po červenej tur. značke od Dukly po Bratislavu. Nedá sa jednoznačne povedať, ktoré časti túr boli najkrajšie, každá túra mala v sebe svoje čaro. Od pobytu v prírode som očakával pekné zážitky, a nie nepríjemnosť a bolesť. Čo sa mi splnilo. Na trasách som sa orientoval a vyhýbal nebezpečenstvám, varil i táboril a ošetroval drobné poranenia. Získaval predpoveď počasia, ale aj pripoistil sa prípad nehody.

Páľavou a lejakmi, komickými i napätými situáciami, smiechom a občas i kritickými chvíľami boli naplnené moje túry. Spoznal som veľmi pekné miesta na Slovensku. Spoznával som sa s prírodou a zblížil sa s ňou. J.W. Goethe raz povedal: „ Neleží hádam jadro prírody v srdci človeka?“ A ten, kto ju má rád, sa vždy ku nej vracia.

Pavol Bakaľár, KST

SÚŤAŽ V RIEŠENÍ SUDOKU

Keďže je čas prázdnin a dovoleníek, na obtiažnosti riešenia sudoku sme zľavili! Úlohou je opäť umiestniť do prázdnych políčok čísla, aby aj v stĺpci, aj riadku, ale aj štvorčeku 3x3, ste použili celú škálu čísiel od 1 až po 9. Riešenie sudoku označené šípkou zapíšte do kupónu č. 2 a v termíne doručte do redakcie. Podobne postupujte pri sudoku č.3.

Troch úspešných riešiteľov v sudoku č.2 čaká prekvapenie od pána prednostu MsÚ, Ing. J. Čabalu a v sudoku č. 3 prekvapí vedúci MsPS Ing. Ján Magdoško.

Sudoku č. 2

Sudoku č. 3

Kvôli predĺženiu lehoty nezabudnite na včasné zaslanie výherných kupónov – termín do 20. augusta 2008.

Zdarné riešenia praje redakcia!

Správna odpoveď na sudoku č.1
Nákres č.1

Výhercom súťaže v riešení Sudoku z júnového čísla je pani Alžbeta Ondusková. Ktoej pekny kaktus mladý kaktus rod *Mammilaria*,vegetatívne rozmnožený z už niekoľko rokov každoročne kvitnúceho kaktusa /vid' foto/ venuje autor Jozef Pantlikáš.

I N Z E R Á T

Predám suché fošne 55m dub, borovica.
Kontakt 0905 807835

Predám stavebný pozemok v časti Bardejov, 26 ár. Všetky I.S.
Kontakt ...0905 807835

Poznámka redakcie: Jazykovou úpravou neprešli všetky články !!!